УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

січень
2009

ОТЕЦЬ ДАМ'ЯН ГРИГОРІЙ БОГУН, ЧСВВ
ВИСЛУЖЕНИЙ ПРОТОІГУМЕН
18.03.1910 - 17.12.2008

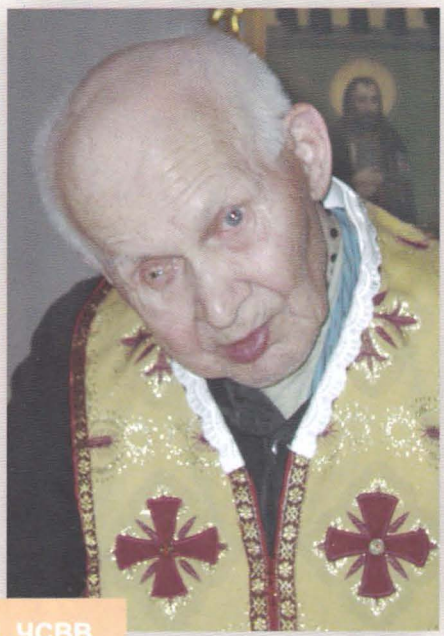

■ о. Дам'ян Григорій БОГУН, ЧСВВ

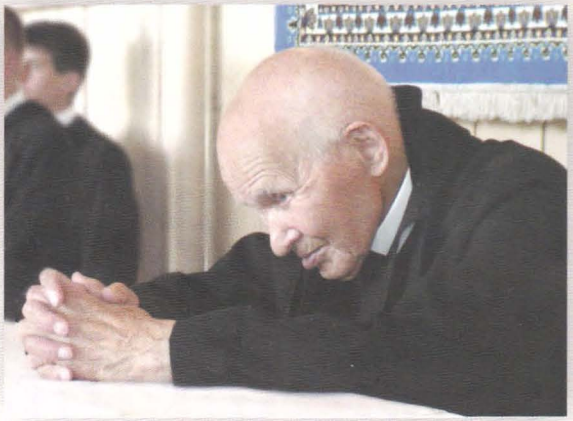

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА....3

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА СІЧЕНЬ....5

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА ЛЮТИЙ....6

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ЛЮТИЙ
СВЯТИЙ МЕЛЕТІЙ АНТІОХІЙСЬКИЙ (25 ЛЮТОГО)....7

ПРИВІТАННЯ БЛАЖЕННІШОГО ЛЮБОМИРА
НА РІЗДВО ГНІХ 2009 РОКУ....8

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ
ПРОТОІГУМЕНА ОТЦЯ ЙОАНІКІЯ ЧВЕРЕНЧУКА, ЧСВВ....9

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ
АПОСТОЛ ПАВЛО....10

о. Іван МАЦАН, ТІ
БАЧИЛИ МИ ЙОГО СЛАВУ....14

о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
НАРОДЖЕННЯ НОВОЇ НАДІЇ....15

ЗВЕРНЕННЯ СИНОДУ ЄПИСКОПІВ....18

о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
УРОЧИСТОСТІ У ЛАСКІВЦЯХ....20

диякон Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
ВІДЗНАЧИЛИ ПАМ'ЯТЬ СЛУГИ БОЖОГО
АРХИЄРЕЯ ЯКОВА ТИМЧУКА, ЧСВВ....21

СЛАВНИЙ ЛАСКІВЧАНИН....22

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ
ОТЕЦЬ ДАМ'ЯН ГРИГОРІЙ БОГУН, ЧСВВ....24

Ігор СКЛЕНАР
ОТЕЦЬ ДАМ'ЯН БОГУН
ВІДОБРАЖАВ ТРАГЕДІЮ XX СТОЛІТТЯ....29

о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ
ПОХОРОН ОТЦЯ ДАМ'ЯНА БОГУНА....30

Уляна СТЕЦІВ-ТИМЧУК
«БУТИ ЛЮДИНОЮ»....32

«ПІЗНАЙМО СЕБЕ У ДУХОВНІЙ СКАРБНИЦІ УКРАЇНИ»....34

«МІСТЕРІЯ НАДІЇ»....35

о. Мелетій БАТІГ
НАЙЩАСЛИВІШИЙ ДЕНЬ ЦЬОГО РОКУ....36

о. Григорій ПОВОРОЗНИК
РІЗДВЯНА НІЧ....42

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ....43

Леся ШТИКАЛО
КРОСВОРД «ЯЛИНКА»....44

Наталія ЛЕХ
МІСІОНАРЧИК. ДВІ СЛОВІ....45
ДЕВ'ЯТА ЗАПОВІДЬ БОЖА
«НЕ ПОЖАДАЙ ЖІНКИ БЛИЖНЬОГО ТВОГО!»....46

Наталія ШЕПТИЦЬКА
СУД НАД РЕЧЕННЯМ....47

У НАШІЙ ПОШТІ....49

Соломія КОРНИЧ
КРОСВОРД «РІЗДВЯНИЙ»....50

У ПЕРСПЕКТИВІ НОВОГО 2009 РОКУ

Ієромонах Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
головний редактор

2008 рік видався для багатьох несподіваним і складним. Фінансова криза, яку експерти пророкували ще майже рік тому, щойно тепер показала свою руйнівну силу. Це вказує на те, що 2009-й буде важким. В такій ситуації ще раз пересвідчуємося, що люди, політики, особливо в Україні, здатні обманювати. Дуже дивними виглядають розмови про можливість і неможливість дочасних виборів. Логіка приблизно така: «Ми не впоралися з наслідками світової фінансової кризи. В Україні вона є відчутною найбільше, але оскільки не має грошей на вибори, то ми мусимо залишитися при владі...» Така позиція виглядає принаймні нечесною і зрозуміло, що політичні баталії в Україні і надалі будуть лихоманити наше суспільство. Християни не повинні відмежовуватись від цього, а навпаки обов'язково мають сказати своє слово, скріплене прикладом життя у вірі й правді. Тому, якщо хтось з нас знову братиме участь у різних політичних акціях, повинен бути особливо уважним до тих, кого хоче підтримати. Ті, хто нас брутально обманув, не мають права надалі користуватися нашим голосом. Брехня є великим ворогом людини і ніколи не приведе до чогось доброго. У цьому ми вже пересвідчувались не раз, і ще не раз будемо в полоні улесливих обіцянок, за якими криється пустка і розчарування.

Попри усі проблеми, ми вступаємо у 2009 рік. Вступаємо з новою надією, яку завжди приносить нам новонароджене Дитятко Христос. Він також народився за скрути: серед убогості, холоду і нужди. Дивлячись на Нього, заледве хто думав, що Він зможе спасти світ. Однак Божі плани не є людськими. Подібно, як це сталося з

новонародженим Месією, може бути і з нами. Господь завжди має владу перемінити навіть найбільше зло на добро. Тому, переживаючи сьогодення, мусимо бути пильними, щоби не дати себе обманути. Вважаймо на себе, та вірно притримуймося норм моралі. Навіть найбільша криза не дає права ухилятися від своїх християнських обов'язків, а навпаки, у такій ситуації маємо ще більше дотримуватися Божих заповідей та по-істині покладати свою надію на Господа.

Вступаючи у новий — 2009 рік від Різдва Христового, — вітаємо всіх читачів часопису «Місіонар» зі ще однією віхою нашої історії та ще однією нагодою для реалізації Божого задуму щодо нас. Час — це завжди нагода змінити щось або когось на краще. Поки ми живі, ми маємо можливість це зробити. Отож розпочинаймо з себе і дуже скоро зауважимо, як змінюється все навколо нас.

Святкуючи різдвяні свята, пізнаваймо їх глибокий сенс. Це не просто довголітня традиція чи місцевий звичай. Це можливість сповнитися Божим благословенням на цілий наступний рік. Це благословення криється в урочистих богослужіннях цього періоду. У спільній коляді, особливо в родинному колі. Ще одним важливим моментом має стати пастирський візит священика з йорданською водою. Все це, переплетене щирою вірою, відновить наші душі та додасть наснаги для подальшого духовного зростання.

Щиро бажаємо Вам, дорогі читачі, щоби Дитятко Ісус, яке приходить у тиші, обдарувало кожне серце доброї волі глибокою християнською надією, миром і радістю. Нехай Преблагословенна Діва Марія — Пресвята Мати Новонародженого, через свою молитву і заступництво стане для нас дороговказом і благословенням у новому році.

МІСІОНАР
УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Заснований у 1897 році
Засновники — Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Передплатний індекс — 23959

Адреса редакції:
м. Львів, 79019, вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел/факс: 72-46-94
e-mail: misionar@lviv.farlep.net
URL: www.osbm.in.ua

Підписано до друку 27.12.2008 Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Зам.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва
Отців Василіян «Місіонер».
80300, Львівської обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені
за поданням джерела.
Редакція зберігає за собою право
виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонар", 2009

Головний редактор:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
Редакційна колегія:
о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о.д. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
Віра АРІВ
Літературна редакція:
Богдана ЩУРКО
Дизайн та комп'ютерна верстка:
Микола ЯЦКІВ

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

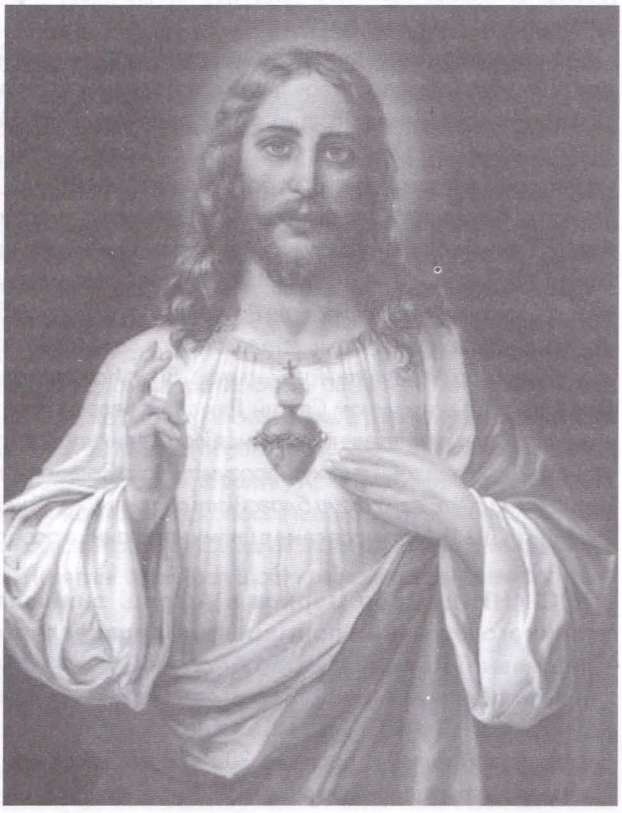

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СІЧЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб у родині особа виховувалася у любові, стремлінні до особистого зростання та передавання віри.

МІСІЙНИЙ: Щоби різні християнські конфесії, усвідомлюючи необхідність нової євангелізації в сучасну епоху глибоких перемін, докладали максимум зусиль для проголошення Доброї Новини та прямування до повної єдності всіх християн, і так щоразу вірніше свідчили Євангеліє.

МІСЦЕВИЙ: Щоби в умовах світової економічної кризи українці зберегли спокій, не переставали допомагати потребуючим, а наша держава якнайшвидше подолала наслідки цієї скрути.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛЮТИЙ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоби пастирі Церкви завжди корилися дії Святого Духа у їхній науці та служінні Божому народові.

За словами Догматичної конституції про Церкву, яку прийняли на Другому Ватиканському Соборі, єпископи та священики перебувають в авангарді місії навчання у Церкві. Цю місію їм довірив сам Ісус Христос — перший і вічний пастир, який *«заснував святу Церкву, посилаючи апостолів, як і Він сам був посланий від Отця (пор. Ів 20,21); і хотів, щоби їх наслідники, тобто єпископи, були пастирями в Його Церкві аж до кінця віків»* (КДЦ 18). Щоби бути вірними на сторожі чистоти Божого Об'явлення у Церкві та світі, священнослужителі повинні пильно дбати про свої відносини з Богом. Вони не самотні у своєму служінні. І не тільки тому, що Христос промовив слова: *«Ось Я з вами аж по всі дні аж до кінця віку»* (Мт 28,20), але також тому, що якось, прощаючись, звернувся до своїх апостолів: *«Якщо любите ви мене, то мої заповіді берегтимете. І проситиму я Отця, і дасть Він вам іншого Утішителя, щоби з вами був повіки, Духа істини, якого світ не може сприйняти, бо не бачить Його і не знає. Ви ж Його знаєте, бо перебуває Він з вами, і буде в вас»* (Ів 14,15-17). Таким чином Святий Дух є джерелом і початком кожного починання у Церкві, тому священнослужителі повинні слухатися Його, вдихати Його, та взаємодіяти з почуттям покори та щирої любові. Тільки так вони зможуть зрозуміти Його Волю про *«Боже Об'явлення і про його передання, щоби цілий світ, слухаючи благовісті спасіння, — вірував, віруючи — надіявся, а надіючись — любив»* (КДЦ 1). Молімося саме в цьому наміренні, а особливо протягом лютого.

МІСІЙНИЙ: Щоби Церква в Африці знайшла відповідні шляхи і засоби для успішного сприяння примиренню, справедливості й миру, згідно із вказівками II Спеціальної Асамблеї щодо Африки Синоду Єпископів.

Христова Церква в Африці, попри дуже складну внутрішню ситуацію на цьому континенті, впевнено розвивається як якісно , так і кількісно. За недавньою статистикою, протягом 1994-2004 років чисельність католиків зросла на 30 % — від неповних 103 мільйонів до 149 мільйонів вірних. Чисельність єпархіальних священиків зросла на приблизно 60 %. Постають щоразу нові парафії та єпархій, монастирі, вищі навчальні заклади тощо. Варто також згадати про чисельні беатифікаційні та канонізаційні процеси, які очікують свого завершення. Розвиток демократії на Сонячному Континенті спричинився до глибоких перемін у таких країнах як Південно-Африканська Республіка, Сенегал, Гана, Малаві, Замбія тощо. Однак в багатьох регіонах Африки триває політичне напруження, яке часто має довголітню історію та проявляється в жорстоких збройних протистояннях. Така ситуація є в Сомалі, Дарфурі, Демократичній Республіці Конго, Березі Слонової Кістки, а особливо в регіоні Великих Озер. До цього слід додати постійну нестачу продуктів харчування і катастрофічні показники хворих на СНІД. Таким чином християнство в Африці має велику місію — бути носієм справедливості та миру. Власне для цього католицький єпископат організовує спеціальні асамблеї, щоби підтримати синод африканських ієрархів. Влітку цього року плодом однієї з таких зустріч став текст документа «Лінеамента» (Lineamenta) на тему «Церква в Африці на службі примирення справедливості та миру. «Ви сіль землі... Ви є світло світу» (Мт 5,13.14)». Документ налічує 65 сторінок і містить конкретні вказівки для реалізації діл милосердя між населенням Африки. Спомагаймо і ми своєю молитвою душпастирів та вірних Христової Церкви на Сонячному Континенті, особливо у їхній непростій місії будування цивілізації любові.

МІСЦЕВИЙ: Щоби батьки в Україні виховували дітей у дусі поваги та любові до богопосвяченого стану і, якщо Господь покличе до монашого життя, підтримували їх у цьому покликанні.

Одного разу в якійсь країні поширилася чутка, що над відомим водоспадом буде здійснено смертельний трюк: відомий на всю округу сміливець перейде над глибокою прірвою водоспаду натягнутим канатом і до того ж без страховки. У призначений час над водоспадом зібралося багато охочих, які з цікавістю спостерігали за підготовкою до цього смертельного трюку. Були такі, хто відмовляв сміливця від цієї небезпечної затії, але більшість з запалом підтримували його та всіляко заохочували. Коли все було готово і чоловік зробив перші кроки на канаті, раптом запитав у присутніх: «Ви вірите, що я зможу здійснити це?» — «Так!» — почулося звідусіль. Тоді сміливець продовжив свою ходу і через деякий час успішно дістався до протилежного берега прірви. Юрба відреагувала на це гучними оплесками. «Тепер, — сказав сміливець, — я хочу пройти по канату з заплющеними очима. Чи вірите, що мені вдасться?» — «Так! Звичайно! Ми віримо в тебе!» Все відбулось, як і вперше, і вигуки подиву та захоплення були ще гучніші. «Ну що ж, тепер я хотів би проїхати канатом на спеціальному велосипеді. Ви вірите, що це мені під силу?» — «О так! Звичайно!» — «А чи вірите, що я зможу когось із вас перевести цим велосипедом на протилежний бік?» — «Так, віримо! Ти це зможеш!» Біля сміливця якраз стояла одна жінка, котра постійно вигукувала разом з усіма. «В такому разі, — каже сміливець до тої пані, — сідайте, будь ласка, я перевезу вас...» — «О ні! Ніколи в світі! Тільки не я!» — зі страхом сказала жінка... Роздумаймо, найдорожчі у Христі брати і сестри, над цією, можливо, вигаданою історією, особливо у контексті богопосвяченого життя, яким так часто захоплюються люди і навіть гаряче просять Господа про цей дар. Однак, коли одержують запрошення вони самі або їхні діти, то часто поводяться, як ця пані. Молімося, щоб українське суспільство розуміло і плекало дар богопосвяченого життя.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ЛЮТИЙ
СВЯТИЙ МЕЛЕТІЙ АНТІОХІЙСЬКИЙ (25 ЛЮТОГО)

Антіохійський патріарх св. Мелетій походив із славного роду в місті Мелітині, у Вірменії. Вже як юнак вправлявся в умертвінні й постах. Його лагідність, щирість і ласкавість у взаєминах із людьми забезпечили йому пошану і католиків, і єретиків-аріян. Завдяки тій добрій славі його обрали на єпископа міста Севасти. Та в тому місті він наштовхнувся на такий спротивом людей, що мусів зректися тієї єпископської столиці.

361 року св. Мелетія обрали на патріярха Антіохії як мужа достойного, мудрого, праведного й улюбленого серед народу. Цісар Констанцій потвердив цей вибір. В часі того першого перебування в Антіохії св. Мелетій висвятив на диякона св. Василія Великого. Незабаром цісар Констанцій прогнав св. Мелетія з Антіохії, проте за наступного цісаря, Юліяна-Відступника, св. Мелетій тріумфально повернувся з заслання.

Кілька місяців після смерті св. Василія Великого, 379 року, в Антіохії відбувся великий собор єпископів під проводом св. Мелетія, що закріпив католицьку науку про Пресвяту Трійцю та осудив єресь Аполінарія, який навчав, що Христос не мав правдивої людської душі.

Коли на місце Граціяна на Сході цісарем став Теодозій і 380 року прибув до Царгороду, наказав відібрати від аріян усі царгородські церкви й передати їх св. Григорію Богослову. Наступного року в цьому ж Царгороді відбувся великий Собор, на який прибуло 150 єпископів. Головою собору обрали за його святість і повагу св. Мелетія. Першою справою Собору було призначення св. Григорія Богослова царгородським патріархом. Відразу після того св. Мелетій занедужав і помер. Це сталося наприкінці травня 381 року.

ПРИВІТАННЯ БЛАЖЕННІШОГО ЛЮБОМИРА НА РІЗДВО ГНІХ 2009 РОКУ

Високопреосвященним і Преосвященним Владикам,
Всесвітлішим і Високопреподобним отцям,
Преподобним ченцям і черницям,
Дорогим у Христі сестрам і братам мирянам
Мир і Боже благословення!

Дорогі у Христі, через кілька днів ми будемо святкувати Різдво Господа нашого Ісуса Христа, надзвичайно важливу подію для кожного і кожної з нас, для наших родин, для громад, для народу, для Церкви і для всього людства. Ця подія настільки важлива, що ми навіть ділимо історію людства на роки до народження Ісуса Христа та після Його народження. І робимо це не принагідно чи випадково, а на підставі глибокого усвідомлення, що світ до Його приходу на землю сильно відрізнявся від світу, який настав після Його приходу. Так само і з життям кожного і кожної з нас. Коли ми втілюємося в Ісуса Христа через святе таїнство Хрещення, пізнаємо Його і зустрінемося з Ним, наше життя набуває іншого, нового, кращого вигляду. Пізнати, зрозуміти, відчути ту близькість Бога до нас та можливість нашої близькості до Господа — це річ, яка цілковито змінює наше уявлення про людське життя, наше відчуття самих себе, власного життя і життя людства загалом.

Вітаючи вас із святим празником, який от-от настане, сердечно бажаю кожному із вас, як і собі самому, щоб у ці святі дні ми могли наблизитися до Господа Бога, відкрити своє серце до Його любові, прийняти Його, зрозуміти, що Він перший полюбив нас і що зміст нашого життя — відповісти на Його любов своєю любов'ю, любов'ю до Нього та до всіх своїх ближніх.

Цю любов Бога і любов ближніх ми можемо дуже гарно здійснювати в ситуації, яка склалася останніми роками. Уже вчетверте багато громадян України покидають рідну землю і їдуть закордон шукати кращого життя. Згадую про це, дорогі у Христі, бо ця Неділя святих отців, остання перед Різдвом, у нашій Церкві є Днем емігранта. За задумом священного Синоду Єпископів нашої Церкви, цього дня ми маємо звернути свою увагу на тих, хто поїхав з рідної землі, але ще не вирішив, чи повертатися додому, чи осісти у країні свого теперішнього перебування.

Питання еміграції є актуальним не тільки для самих емігрантів, а й для всього нашого народу і передусім для нашої Церкви. Воно стосується кожного з нас, бо навіть сьогодні третина вірних нашої Церкви — це або емігранти, або діти чи внуки емігрантів, давніх вихідців з України. Та крім того, з нагоди празника Різдва, слід згадати, що й сам Ісус Христос був у такій ситуації, що ще малою дитиною мусів прокидати країну свого народження і емігрувати разом з Марією і Йосипом.

У зв'язку з цим хочу наголосити ось на чому. Всі ми — ті, що в Україні, ті, що недавно виїхали, і ті, що вже довго живуть на поселеннях, розвинувши наші церковні і суспільні структури, — є одним народом і однією Церквою. І я прошу сьогодні усіх вас, дорогі у Христі, щоб ви молилися одне за одного, або радше, щоб кожен молився за всіх. І стараймося любити одне одного, тобто бажати одне одному добра, намагатися розуміти інших, поручати Господеві наші потреби, і в міру своїх можливостей одне одному допомагати.

Дорогі у Христі, зі святим празником Різдва Христового
сердечно вітаю усіх вас і щиро бажаю многих Божих благодатей.

Христос рождається!

+ЛЮБОМИР

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ ПРОТОІГУМЕНА ОТЦЯ ЙОАНІКІЯ ЧВЕРЕНЧУКА, ЧСВВ

«І Слово стало тілом,
і оселилося між нами» (Ів. 1,14)

Світлий Празник Різдва Христового закликає кожне серце доброї волі звернути свої очі до самого джерела християнської віри. Правда про втілення Божого Сина дозволяє нам сповнятися радістю, надією й миром у своєму переповненому турботами житті. Бог захотів стати одним із нас і так відновити втрачену колись єдність людини з Богом. Водночас це є можливістю ще більше поглибити і скріпити свою єдність у родині, у Церкві та у суспільстві.

Христове Різдво має свою специфічну атмосферу, свій настрій та зміст. Від нас залежить, чи будемо його підмінювати рекламними гаслами, чи спроможемося до пошуку того, що приховане глибше, саме для того, щоб віднаходити внаслідок тривалого пошуку. Ці істини, які здобуваємо в результаті глибокого пошуку та продуманих виборів — ці істини формують наше життя.

Христове Різдво — *«Слово стало тілом та поселилося між нами»*. Бог став людиною — людина на небо вийшла. Переможено давню ворожнечу поміж тим, що тимчасове, та тим, що вічне, поміж тим що є, і тим що минає. Бог прийшов, вказуючи нам, що Він до нас приходить постійно. Він промовляє до нас своє Слово і це Слово має силу стати тілом, воплотитися, не залишається звуком, порожнім записом, складеним з кількох літер, вібруванням повітря. Це Слово конкретно та втілено проголошене до нас — це не абстракт, не видумана формула — але заклик Бога до людини, щоби вона спілкувалася з Ним. Слово є основою діалогу, і тому ціле наше християнство стає постійним діалогом з Богом. В цій дивній та незвичайній історії мови Бога до людини Різдво стає моментом завершення. Більше та повніше не можна заговорити, аніж тоді, коли слово реалізується, коли воно перемагає відчуження поміж тим, хто говорить та хто слухає — комунікація досягає повноти — зміст стає однозначно спільним для учасників діалогу. В Ісусі цей діалог став реальністю. Бог сам проголосив нам себе, ставши одним із нас. Слово Бога стало тілом людини.

Дві тисячі років християнства — це постійний діалог Бога з людиною, це пошук шляхів, це зусилля зрозуміти нас самих та наше життя. Цей діалог визначав нашу дорогу і в його результаті ми витворили нашу культуру, наш світогляд, нашу мораль. Історія має бути вчителем нашого життя. Чого навчить нас наша власна історія на цей новий час. Чи ми хотітимемо розпочати цей відвічний діалог з Богом, чи ми спроможемося на те, щоби саме в цьому діалозі формувати наш світ. Нашим голосом в цьому діалозі є наша віра. Вона вимагає також бажання. Треба нам хотіти повірити Богові, повірити Його Слову. Віра — це акт людини, яка погоджується бути біля Бога, навіть тоді, коли діються дивні речі.

Таким критерієм для нашої віри Різдво було колись, таким воно залишається й сьогодні. Воно може бути початком нашої відповіді на Боже Слово лише тоді, коли з вірою та любов'ю ми прийдемо до Вертепу.

Нехай Новонароджений Ісус буде для кожного з нас невичерпним джерелом миру та радості. Завжди і всюди. Щиро бажаю усім Вам, найдорожчі у Христі брати і сестри променіти Божою ласкою і зігрівати нею душі своїх ближніх.

Христос народився!
Славімо Його!

АПОСТОЛ ПАВЛО

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ

Життєвий шлях апостола Павла

Віддаючи данину пам'яті і вдячності апостолові Павлу, починаємо серію матеріалів про його життя і діяльність. Робимо це у період святкування «Павлового року», ювілею 2000-ліття з дня його народження, проголошеного в Католицькій Церкві, який розпочався 29 червня 2008 р. і триватиме до 29 червня 2009 р.

Відкрив цей ювілейний рік Святіший Отець Венедикт XVI під час урочистої вечірні до свята Петра і Павла в базиліці св. Павла у Римі за участю Вселенського Патріарха Бартоломія I та представників різних християнських Церков. У своїй проповіді Папа зазначив: «Павло не є для нас постаттю з минулого, яку спогадуємо з почестями. Він також і наш учитель, апостол і проповідник Ісуса Христа також для нас».

Щоби правильно зрозуміти, ким і яким був апостол Павло, як жив і які ідеали відстоював, чому вибрав такий спосіб життя, а не інший, чому «працював більше всіх» (1 Кор 15,10), — треба наблизитися до нього, відхиливши завісу століть, неначе увійти в час і обставини, в яких він діяв, забажати стати супутником його подорожей, слухачем його запальних промов, співучасником його страждань, свідком даних йому об'явлень.

■ *Господь промовляє до Савла*

Це і буде метою цієї і наступних статей — наблизити до нас усіх особу св. апостола Павла, щоб ми могли збагатитися його духом, його пізнанням і розумінням «Божої правди — Христа, в якому сховані всі скарби мудрості і знання» (Кол 2,2-3).

Ім'я «Павло»

У всіх листах апостол називає себе Павлом, з грецької Паулос (що є калькою латинського Paulus), так само називає його автор Діянь Апостолів, починаючи від Ді 13,9, так само він названий у Другому посланні Петра (2 Пт 3,15). Але відоме і інше його ім'я — «Савло», з грецької Саулос (Ді 7,58; 8,1.3 та ін.), що є відповідником єврейського імені Саул (Ді 9,4.17; 22,7.13; 26,14). Не дивно, що будучи з покоління Веніямина (Рим 11,1; Флп 3,5), апостол має ім'я найвизначнішого представника цього покоління, царя Саула (1 Сам 9 і далі; Ді 3,21), яке по-єврейському звучить «Шаул» (у грецькій мові не було звука «ш») і має буквальне значення «випрошений (у Бога)».

Ді 13,9 вперше повідомляє про перехід від одного імені до другого: «Савло, він же й Павло», — але це не означає, що ім'я Павло апостол узяв, будучи на Кіпрі. Найімовірніше, обидва імені, римське Паулос і єврейське, співзвучне йому, Савлос, він мав змалку, що було поширеним у ті часи звичаєм. А під час місійної подорожі на Кіпр він побачив, що, називаючи себе своїм римським іменем, полегшуватиме своє спілкування з греками та

римлянами. До речі, Паулус було відомим іменем римської знаті (пор. Ді 13,7). З латини воно означає «маленький», але ставши власним іменем, втратило своє первісне значення, тому не треба в ньому вбачати якихось натяків на особисті риси апостола Павла, наприклад, зріст або скромну поставу.

Джерела біографії

Апостол Павло – найбільш знана постать в усій первісній християнській Церкві. Його численні особисті листи до спільнот, які заснував або з якими підтримував взаємини, та до поодиноких осіб, а також Діяння Апостолів, твір євангелиста Луки, в якому Павло займає визначне місце як апостол і свідок Христового Євангелія, допомогли зберегти пам'ять про нього. У цих творах, які є частиною новозавітного канону Святого Письма, так багато біографічних даних, що від найдавніших часів життєпис Павла складали на основі відомостей, узятих з Діянь, додаючи до них автобіографічні подробиці з послань Апостола Народів.

У наш час, якому притаманний більш виважений, критичний , іноді аж надто прискіпливий, але загалом науково обґрунтований підхід до історичних джерел, у такому співставлення двох традицій виявили низку недоліків.

Павлові послання і Діяння Апостолів

З усіх 27 книг Нового Завіту 13 мають ім'я Павла, а традиція приписує до Павлового корпусу ще й Послання до євреїв, як, скажімо, у переліку біблійних книг першого декрету щодо Святого Писання Тридентійського собору, датованому 8.04.1546 року. Листи охоплюють пізній період життя апостола Павла, починаючи з 50-х років I ст. Окрім того, Павлові послання мають не автобіографічний, а передусім практичний характер: вияснюють зміст євангельського вчення, заохочують, переконують, полемізують.

Також Діяння Апостолів представляють історію Павла невичерпно, з метою реалізації авторового задуму, вираженого в словах воскреслого Христа:

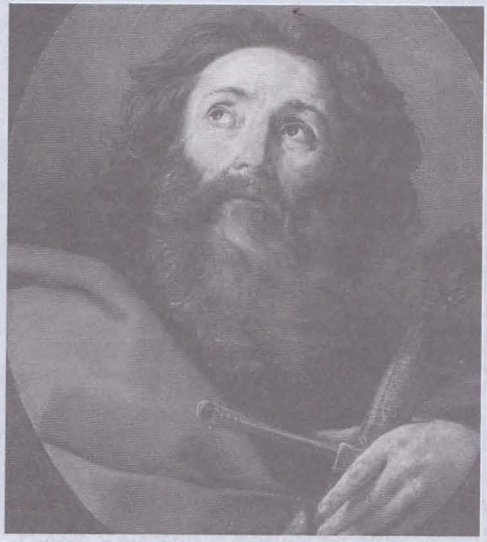

■ *св. апостол ПАВЛО*

«Ви приймете силу Святого Духа... і будете моїми свідками в Єрусалимі, у всій Юдеї та Самарії й аж до краю землі» (Ді 1,8). В діяльності апостолів, а з ними і Павла, Лука вбачає здійснення цих слів і опіку Святого Духа (пор. Ді 16,6-7 та ін.). Отже його мета як автора – не настільки історична, як богословська: хоч реалізується в описі історичних подій, але з певністю не є хронікою в повному значенні цього слова.

Щодо достовірності, зрозуміло, що відомості, які походять безпосередньо від Павла, мали б бути більш точними, ніж в описах Луки, який хоч і мав достовірний матеріал, та не був безпосереднім очевидцем і учасником усіх подій. Тож якщо трапляються деякі неузгодженості між даними з листів Павла і тими, що їх знаходимо у «Діяннях», перевагу слід надавати свідченням самого Павла.

Інші ранньохристиянські твори

Інші давні твори мало додають до уже знаної інформації. Заслуговують на увагу свідчення згаданого другого Послання Петра (3,15) про наявність збірок Павлових послань; Першого послання Папи Климента до Коринтян 5,4-7, де подано перелік страждань Павла і згадано про його подорож на Захід;

Канону Мураторі (бл. 180 р.) про подорож Павла до Іспанії (пор. проте Рм 15,24.28). Тертуліян повідомляє про смерть Павла під час переслідування християн за імператора Нерона через відсічення голови мечем, а Ґай, пресвітер Римської церкви, бл. 180 р. згадує про поховання Павла при дорозі з Рима в Остію (тепер там збудовано базиліку св. Павла) (за Євсевієм з Кесарії, «Церковна історія», II,25,7).

Апокрифічні твори — листування Павла і Сенеки, Послання до лаодікеян, описи Павлових страждань, Діяння Павла і Теклі та інші не заслуговують серйозного розгляду. Так само досить сумнівним є опис апостола в апокрифічних Діяннях Павла: «Нарешті [Онисифор] побачив Павла, який наближався: низького зросту, з лисою головою, кривими ногами, добре збудованої статури, з зімкнутими бровами, трохи горбатим носом, сповненого доброти...».

Хронологія життя Павла

Майже всі дані про події з життя апостола Павла відносні — не знаємо ні точної дати його народження, ні дня смерті. І все ж є деякі відомості, які допомагають в уточненні хронології життя апостола.

Перебування у Дамаску

У посланні до Галатів 1,11-2,14 Павло згадує про свою діяльність гонителя християн, а потім про своє навернення внаслідок дії Божої благодаті. Далі розповідає про своє перебування в Арабії (пустинній околиці на південь від Дамаска, яку заселяли кочівники-набатеї), повернення до Дамаска, про подорож по трьох роках до Єрусалима, де перебув 15 днів, під час яких зустрівся з Кифою (апостолом Петром) та Яковом, братом Господнім. Далі розповідає про подорож у сторони Сирії і Килікії, та про другий прихід до Єрусалима (через 14 років).

Усюди бачимо відносну хронологію: Дамаск, Арабія, Дамаск, по трьох роках (від якої події?) подорож до Єрусалиму... Але порівняння цього опису з 2 Кор. 11,32-33 дає матеріал для роздумів: «В Дамаску правитель царя Арети стеріг місто дамащан, щоб мене схопити; та мене спущено віконцем у коші з муру, і я втік з його рук». Коли це сталося? Під час першого перебування в Дамаску, чи другого? Найшвидше другого, чому б інакше Павлові повертатися до Дамаска знову? Отже він був в Арабії, потім безперешкодно 3 роки в Дамаску, а потім? Правитель царя Арети хотів схопити Павла.

Якщо врахувати, що Арета IV, — бо тільки про нього може йтися, — був набатейським царем 48 років, від 9 р. до Христа до 39 або 40 по Христі, то постає знову запитання, коли Дамаск був під його владою? Відповідь істориків — не раніше, як після смерті кесаря Тіберія 16 березня 37 р. по Христі. Тіберій вів політику державного контролю захоплених імперією територій, натомість його наступник імператор Ґай Калігула охоче доручав деякі території місцевим князям, які виявили свою лояльність, наприклад Іроду Агрипі 37 року відступив частину Зайордання.

Отож, можливо, під час перебування в Арабії

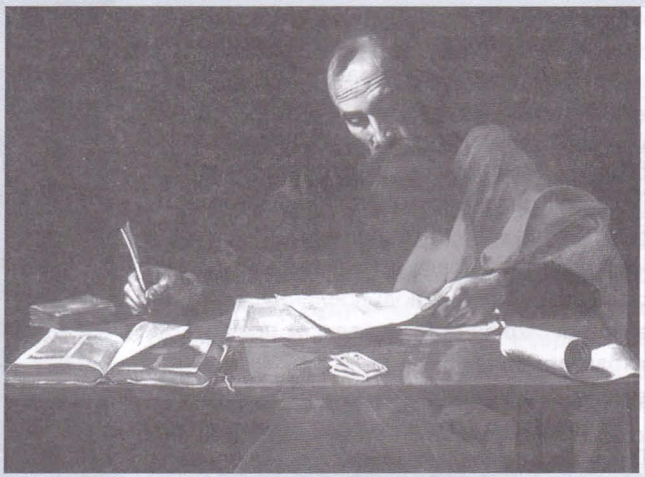

■ *З усіх 27 книг Нового Завіту 13 мають ім'я Павла*

Павло чимось скомпрометував себе перед набатейцями, і коли Арета став володарем Дамаска, він змушений був утікати? Чи, може, все-таки ця вимушена втеча була наслідком змови юдеїв, які заручилися підтримкою набатейського правителя у Дамаску (пор. Ді 9,23)? Для нас важливо передусім те, що з достовірністю можемо визначити рік: 37-40 по Христі. Віднімаючи 3 роки, припускаючи, що перебування в Арабії не було надто довгим, одержуємо 34-37 рік для події в дорозі до Дамаска (Ді 9), від якої починається відлік нового покликання Павла. Зважаючи на те, що в описі діяльності диякона Стефана (Ді 6-7), смерть якого передувала події в дорозі до Дамаска, первісна Церква уже представлена як досить розвинута, з внутрішніми конфліктами, але і з організацією, слід прийняти радше пізніший термін. Тоді сама смерть Стефана припадала б приблизно на 36 рік.

■ *каменування СТЕФАНА*

Свідчення про вік апостола

Знаходимо у Новому Завіті дві важливі вказівки на вік Павла. У Ді 7,58 його названо «хлопцем». Грецьке слово «неаніас» означало молоду людину віком приблизно від 24 до 40 років, отже такого віку був Савло, коли пильнував одяг тих, хто каменував диякона Стефана. Натомість, у посланні до Филимона, 6, Павло називає себе старим, з грецької «пресбитерос». А цим словом звичайно називали людей, старших за 56 років. Якщо вважати, що лист до Филимона написаний Павлом під час ув'язнення в Римі, а отже після 60 року, то його народження мало б припасти на перше десятиліття по Христі, не пізніше. Тоді 36 року він мав би близько 30 років. Отож, традиція, яка лягла в основу святкування ювілею Павла 2008-2009 рр. має досить міцну підставу, хоч про дату народження годі сказати щось певніше.

Галліон у Коринті

Під час археологічних розкопок у Коринті 1905 року було віднайдено кам'яну таблицю, на якій подане ім'я Галліона, старшого брата філософа Сенеки, проконсула Ахаї. Напис датовано щодо 12-го року правління Клавдія і 26-ї акламації його як імператора і належить, найімовірніше, до 52 р. по Христі. Таким чином, зустріч Павла з Галліоном, описана в Ді 18,12-17, допомагає в усталенні відносної хронології подорожей апостола: його півторарічне перебування в Коринті (Ді 18,11) мало б припасти на кінець 50-го — середину 52-го років.

Зміна прокуратора Юдеї

Діяння Апостолів повідомляють про дворічне перебування Павла в ув'язненні у Кесарії за прокуратора Фелікса (Ді 24,27), який затягував час, бажаючи, очевидно, викупу за розгляд справи Павла. Тільки прибуття нового римського прокуратора Юдеї Порція Феста допомогло Павлові. Оскільки він домагався розгляду своєї справи перед кесарем, Фест відіслав його до Рима. Тож дата прибуття Порція Феста до Палестини, яке вчені датують 60 роком по Христі, є ще однією достатньо точною вказівкою при окресленні подій з життя Апостола Народів.

(продовження у наступному числі)

БАЧИЛИ МИ ЙОГО СЛАВУ

о. Іван МАЦАН, ТІ
професор філософії (м. Загреб, Хорватія)
переклад: Микола Симчич (м. Київ)

Різдво у нашій Батьківщині нарешті здобуло суспільне, громадське і публічне право. Вийшло з непримітних хат та церков й увійшло у вітрини, на вулиці, майдани, радіо, телебачення, в газети, школи та усілякі реклами. Усюди говорять про Різдво, всюди святкують Різдво. Зовсім не потаємно, на робочому місці подалі від контролюючих начальницьких очей, під час перерви, а відкрито й гучно — у громадських місцях і на вулиці. Кожна людина нашої цивілізації знає, як святкувати Різдво. Можемо також припустити, що кожен знає, що це свято пов'язане з Богом. Сама його назва про це свідчить. Але, нажаль, не можемо бути певними, що кожен буде його з Богом святкувати. А хто не святкує його з Богом, той не збагнув сенсу Різдва. Ялинки й освітлені майдани, вертепи з ангелятками і пастушками, і з неодмінними волом та ослом, різноманітні й промовисті колядки, численні різдвяні концерти, на яких скрипки і флейти дарують особливу насолоду — все це віруючого бадьорить і сповнює особливими релігійними почуттями, котрі вже від Середньовіччя, від св. Франциска Асизького, спричинили, що Різдво стало важливішим за Великдень — найстаріше християнського свято, щодо якого християнська радість набагато стриманіша.

■ *«Бачили ми Його славу...» (Ів. 1,14)*

Але св. Франциск святкував Різдво як «свято над святами», бо, як говорить, «того дня Бог став немовлям, яке кормилося молоком, як і кожне інше людське дитя». Саме тут і виявляється виклик Різдва. Тут виникають запитання: чи можливо, щоби там, у віддаленому місті, чи точніше не в місті, а поза ним, у стаєнці, в яслах, відбулася та справді велика подія, про яку говорить християнська теологія? Чому народження того «непереможного і непереможеного сонця», той схід сонця людської історії, не відбувся у засліплюючому сяйві перед лицем цілого світу? Якщо перший вияв творіння — «великий вибух», відбувся після могутніх слів Божих: «Нехай буде світло!» — й утворилося безліч зірок з невимірною енергією, чому початок нового творіння такий малий, крихітний, скромний і непомітний? А може тут починає відкриватися правдива оцінка, а може навіть і переоцінка всіх вартостей: замість вибуху — тиша, замість блиску — темрява, замість великих розмірів — крихітність, замість святкування — прихованість. Проте євангелист свідчить: «Бачили ми Його славу...» (Ів. 1,14). Хто перший вимовив ці слова: пастушки, Марія, Йосиф, апостоли, учні, перші християни? Можливо якраз і всі вони. Тоді євангелистові не

було важко запам'ятати їх. Чи не дають нам саме ці слова відповідь на поставлене запитання: що значить святкувати Різдво? Що значить вірити у Божий прихід на землю? Це значить — бачити його славу посеред нашого світу, посеред нашого життєвого середовища. Хто вірить — той бачить, той бачить правильно і святкує правильно. Як християнам нам потрібно, щоби постійно перед нами було питання: чи ми бачимо Його славу? Або ще більше: що ми бачимо насправді? Чи пронизує наш погляд поверхню — блискучу і вилощену, щоби під нею відкрити порожнечу й бідацтво, темну і сиву, яка зазвичай приховує великі речі. Ні, зовнішній вигляд вифлеємського Дитяти не відкриває відразу того, що приховує. Тільки його потаємність розплющує наші очі на великі речі.

Отже святкуймо Різдво! Співаймо колядки! Віншуймо одні одним! Але все це робімо з відкритими очима, щоб могли разом з першими християнами повторювати і сповіщати наступним поколінням: «Бачили ми Його славу — славу, яку має як Єдинороджений від Отця — повний благодаті й істини».

НАРОДЖЕННЯ НОВОЇ НАДІЇ

о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ

Кожного року, у різдвяний час, ми не можемо не відкритися до прийняття нової надії, чогось нового, на що сподіваємося. Це стається, коли знову спільно сідаємо до святкового столу, коли співаємо веселу коляду, коли спочиваємо у щирих обіймах своїх близьких, яким подаруємо щирі слова привітання. Знаємо, що це все не просто традиція чи звичай, що їх християни більшою чи меншою мірою зберігають під час різдвяних свят. Це завжди сприятлива нагода для реалізації найкращих сподівань, які квітнуть в наших серцях. Цей рік не є винятком. Бо навіть якщо нас зачепила світова фінансова криза, навіть якщо когось з близьких нам людей бракує за святковим столом, чи не буде з ким заспівати коляду, чи поблизу немає когось, кого можна було б обійняти, вистачить тільки щиро заглянути у вічі новонародженому Христу, щоби знову оживити в душі вогник живої надії. Це не може не статись, якщо розуміємо, для чого Бог посилає у світ свого Єдинородного Сина. Пригляньмося отже до цієї нової надії, як народилася у ці дні.

Гортаючи сторінки Біблії, зауважуємо, що надія займає дуже важливе місце в історії спасіння людського роду. Історія вибраного народу розгортається під знаком надії на здійснення Божих обітниць, особливо в месіанські часи. Бог Ізраїлю — це Бог обітниці, а отже Бог надії. Правда про цю надію не будувалася на якійсь псевдоідеї, але на конкретному історичному факті про визволення з Єгипетської неволі.

■ *Бог Ізраїлю — це Бог обітниці, а отже Бог надії*

Переконаність у тому, що сам Бог провадив вибраний народ, ішла в парі з усвідомленням того, що цей Бог обов'язково приведе своїх вірних до щасливої майбутності. Це проявлялося, наприклад, у визволенні народу від рабства, у посіданні обіцяної землі й інших позитивних сторінках історії Ізраїлю.

Надія, про яку йде мова, для вибраного народу взаємозалежала від вірності Господнім заповітам. Кожного разу після акту недовіри, якогось гріха чи відступу на народ спадала Божа кара. Але навіть у той сумний період, коли вибраний народ перебував у вигнанні, він сподівався кращої долі. Можна сказати, навіть сама неволя була нагодою для очищення почуття надії в тому сенсі, що люди в такі моменті істинно покладали її тільки на Господа. Таким чином в Старому Завіті надія є найголовнішою ознакою Божого народу, очі якого звернені до грядущого майбуття — до дня, коли прийде Месія.

Святі писання, розповідаючи про історію спасіння, поступово приготовляють нас до приходу в світ Господа нашого Ісуса Христа.

Християни вірять, що остаточно Божа обітниця здійснилася з приходом Ісуса Христа. Сам втілений Син Божий від свого скромного народження аж до славного Вознесіння закликає людей до оживлення надій. Той самий Христос є сам єдиною нашою надією. Тому вдивляючись у вифлеємські ясла, знаймо, що лише завдяки цьому подарованому небом Малюку маємо можливість знову, як писав апостол Павло у посланні до Ефесян, ***«доступу до Отця»*** (Еф 2,18). Це велика правда про Різдво, завдяки якому постійно перебуваємо в обіймах вічної надії.

У період різдвяних свят щороку відновлюється у наших серцях почуття надії на Христа, який приносить нам спасіння, реалізовуючи повноту Царства справедливості і миру. Щорічні урочисті спогади про народження Месії в Вифлеємі відновляють також у наших серцях переконання, що Господь залишається вірним своїм обітницям.

Кожна людина мріє про справедливий та солідарний світ з гідними умовами життя і миром. Це основа гармонійних відносин поміж людьми та народами. Однак втілити це у сьогоднішньому світі дуже важко. Часто видається, що перешкоди, конфлікти та різні труднощі виповнюють наше життя по вінця. У такій ситуації потрібні сила та відвага, щоби поборювати зло, яке намагається будь-що посісти місце добра. Тому нам необхідна надія. Таємниця Різдва, яку знову переживаємо, дарує нам упевненість, що попри все Бог є Еммануїлом — Богом з нами. Тому ми ніколи не маємо відчувати себе самотніми.

■ *«Ми спасенні надією...» (Рим 8,24)*

■ *Втеча до Єгипту*

Окрім того, маючи запевнення близькості Бога у своєму житті, можемо також з відвагою поставити собі та іншим найважливіші запитання свого життя: хто ми є? куди прямуємо? який сенс того, що робимо на цій землі? що нас очікує після смерті?

Існує багато добрих та шляхетних цілей нашого життя: прагнення до матеріального добробуту, соціального, технічного, наукового чи економічногопоступу, реалізація особистих сподівань, але чи це все зможе заспокоїти найглибші прагнення людської душі? Саме Різдво привертає нашу увагу до особливої цілі кожної людини — наблизитись і поєднатися з Богом. Народження Ісуса Христа пригадує, що Господь першим виходить нам назустріч, щоб віднайти того, чиї очі звернені у Його бік.

У цих розважаннях на тему християнської надії не можна не згадати останньої енцикліки Святішого Отця Папи Венедикта XVI під назвою «Надією спасенні». Енцикліка розпочинається такими словами: ***«Ми спасенні надією,— говорить святий апостол Павло римлянам, а разом з ними — і нам (Рим 8,24). Відкуплення — спасіння — в християнській вірі є не таким уже й простим поняттям. Відкуплення дане нам в тому сенсі, що нам подаровано надію — достовірну надію, завдяки якій можемо зустрічати лицем в лице наше сьогодення: сьогодення, навіть важке, можна прийняти, якщо воно веде до якоїсь мети, якщо ми можемо бути упевнені в цій меті, якщо ця мета настільки велика, що виправдовує тягарі шляху».*** Щойно процитований текст ще переконливіше підкреслює висновок, який випливає з сьогоднішніх роздумів, а саме переконання, що почуття надії та правда про спасіння душі, повинні йти в парі у чеснотливому християнському житті. Найважливіше, що саме це є джерелом сили для християн, щоби долати усі життєві труднощі та прямувати до повної єдності з Богом.

Тож нехай правда про новонароджене Вифлеємське Дитя буде для нас джерелом невичерпної надії, побудованої на вірі в Бога, який крокує поряд. Пильнуймо свої серця, щоби гідно зустрічати ці свята. Мужньо долаймо всі щоденні перешкоди, які намагаються послабити нашу надію, глибоко закорінену в Бозі. Прикладом на дорозі цієї духовної боротьби нехай буде св. апостол Павло, який не просто натхненно звеличав у своїх листах надію, але також, як свідчить історія його життя, щоденно нею жив. Достатньо тільки пригадати про ті всі труднощі, які йому довелося витерпіти, голосячи Слово Боже у такому жорстокому світі першого століття. Ми також, найдорожчі у Христі брати і сестри, несімо мужньо, а навіть з радістю розбурханими житейськими хвилями свою віру і надію, які обов'язково розродяться рясними вчинками любові. Ці плоди будуть найкращим подарунком новонародженому Христу.

ЗВЕРНЕННЯ СИНОДУ ЄПИСКОПІВ

КИЄВО-ГАЛИЦЬКОГО ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПСТВА УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ДО ВІРНИХ ТА ВСІХ ЛЮДЕЙ ДОБРОЇ ВОЛІ ЩОДО ТЕПЕРІШНЬОЇ СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ І СВІТІ

ВСЕСВІТЛІШИМ, ВСЕЧЕСНИМ, ВИСОКОПРЕПОДОБНИМ І ПРЕПОДОБНИМ ОТЦЯМ-ДУШПАСТИРЯМ, ВИСОКОПРЕПОДОБНИМ І ПРЕПОДОБНИМ ІНОКАМ Й ІНОКИНЯМ, ДОРОГИМ У ХРИСТІ МИРЯНАМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ТА УСІМ ЛЮДЯМ ДОБРОЇ ВОЛІ БЛАГОСЛОВЕННЯ І МИР У ГОСПОДІ! ДОРОГІ У ХРИСТІ!

Живемо у непростий час, коли увесь світ й Україна зокрема переживають нелегке випробування економічної кризи. Здавалося б, що ця криза є суто економічною, однак за економічними факторами прихована криза духовна. Тому вважаємо за свій обов'язок звернутися до вас у цьому листі. Впродовж століть Церква разом з народом переживала дуже скрутні ситуації різного характеру, часом набагато грізніші, ніж сьогодні. Тепер, як і в минулих століттях, ми солідаризуємося зі всім народом та глибоко співпереживаємо нинішню ситуацію.

Загрози наставали й минали. Періоди розбрату, неволі, кріпацтва, окупацій та пов'язаних з ними різноманітних переслідувань обов'язково змінювалися на періоди відродження і розквіту. Так було в історії. Але наша надія побудована не на принципі циклічності, якого вчить історичний досвід. Як віруючі люди ми дивимося глибше. Дві тисячі років тому не тільки Палестина, а й уся тодішня людська цивілізація переживала величезну кризу, правдоподібно значно страшнішу, ніж сьогоднішня, як у матеріальному, так і в культурному та духовному сенсах. І саме в той момент до людей прийшов Божий Син — на перший погляд, немічне, від початку переслідуване Немовля - остаточно піднісши світ з руїни. Це наглядний доказ Божої опіки над людством, і в цьому є основа нашої надії на розв'язки у сьогоденні. Не від могутніх цісарів, не від філософів, не від земних мудреців, але від «Агнця, який бере на себе гріхи світу», та науки, яку Він приніс, — походили розв'язки й порятунок людства. Пам'ятаймо, що ці розв'язки і запропонований Ним порятунок є вічними й стосуються усіх часів і народів.

■ *мати вл. Софрона ОЛЕНА*

Сьогоднішня криза, здавалося б, є дуже далекою від релігійних понять. Ми не безпідставно шукаємо розв'язки

на різних рівнях, включно з міжнародним, адже Бог дав нам земні дари і здатність відповідально ними користуватися. Однак при цьому ми повинні пам'ятати дві речі: по-перше, наші дії мають бути згідними з Божим законом, а по-друге — саме у нашій вірі в Бога, в надії на Його допомогу є можливі розв'язки. Подумаймо, чи той, хто, поглянувши на зібраний довкола себе народ, не відчув, що ці люди голодні, і не помножив для них хліба (пор. Мт. 14, 15-21)? Чи тепер рука Божа стала коротшою (пор. Іс. 59, 1)? Помноження хліба може відбуватися в різні способи, для кожного з нас цілком несподівані, але завжди воно виходитиме від Нього, тож шукати розв'язки треба не від себе, але від Небесного Отця. У Ньому вся мудрість і доброта.

Дорогі у Христі! У цей непростий, але знаменний час закликаємо вас до могутнього акту віри. Згадаймо, що кілька десятиліть тому було жорстоке переслідування, здавалося б, кінець усього, але завдяки Божому провидінню — для нас цілком незбагненно — воно минуло. Минуло, власне, також завдяки ревній молитві, глибокій вірі, міцній надії та щирій любові до Бога й України. Сьогодні — час економічного спаду, справжнє випробування для багатьох людей, родин, цілих верств нашого суспільства. Для того, щоб його гідно пережити й подолати, треба докласти рук, але передусім потрібно вірити в Бога, надітися на Нього та виконувати Його заповідь любові. Не впадайте у відчай, бо це нищівна зброя ворога людського роду проти нас. Тож найбільшою небезпекою у теперішній ситуації для нас було б втратити віру в люблячого Бога, перестати надіятися на всемогутню любов Небесного Отця. Нехай милостивий Господь захоронить нас від такого лиха!

Нашим християнським завданням є пережити цей час у мудрості, пам'ятаючи, що остаточна відповідь є в Божих руках, звертаючись з синівською покорою та довір'ям — у благальній молитві до Небесного Отця, в готовності до прийняття дарованих Ним розв'язок, які ще вчора, можливо, нам здавалися неймовірними, та будучи переконаними, що кожна сумлінно виконувана робота має однакову гідність в Божих очах. Використаймо цей час для застанови над своїм дотеперішнім життям та не біймося його змінити, якщо це нам підказує наше християнське сумління.

У святий час Христового Різдва, співаючи славний гімн віри, надії й любові «З нами Бог», візьмімо до серця ці слова, будьмо з Господом і нічого не лякаймося, бо **«з нами Бог, розумійте народи, і покоряйтеся, бо з нами Бог!»** *(Велике повечір'я).*

Від імені Синоду Єпископів
Києво-Галицького Верховного
Архиєпископства УГКЦ
+ЛЮБОМИР

Дано у Києві, при Патріаршому соборі
Воскресіння Христового,
19 (6) грудня 2009 року Божого,
у день святого Миколая,
архиєпископа Мир Ликійських,
чудотворця

УРОЧИСТОСТІ У ЛАСКІВЦЯХ

о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ

14 грудня село Ласківці Теребовлянського району, що на Тернопільщині, гостило численну василіянську спільноту, яка прибула сюди з різних куточків Галичини. Нагодою став 100-літній ювілей від дня народження одного із визначних дослідників української церковної старовини о. Михайла Ваврика, ЧСВВ, уродженця згаданого села.

Це вже вдруге поспіль 2008 року василіяни відвідують цей благословенний край, з якого вийшло аж п'ять їхніх попередників, серед яких і о. Маркіян Когут, ЧСВВ, — скромний ієромонах, але славний душпастир і письменник, близький родич о. Михайла Ваврика. Пам'ять про о. Маркіяна, також 100-літній ювілей від дня народження, ласківецька земля відзначила у травні. Тепер настала пора спомину про о. Михайла.

Святкові урочистості розпочались у невеличкій сільської церковці тамтешньої греко-католицької громади. Того недільного дня подих спільної молитви підсилили ченці Львівської обителі, серед яких о. Яремак Корнилій, — ігумен згаданого монастиря св. Онуфрія і протоконсультор Провінції Василіян в Україні. Він і очолив усі торжества. Брати кандидати та новики з Крехівського монастиря прибули на чолі з ігуменом та магістром в одній особі о. Пантелеймоном Саламахою. Не забракло на святкуваннях студентів з Василіянського Інституту філософсько-богословських студій ім. Велямина Рутського, що в Брюховичах. Особливим гостем був о. Доротей Шимчій, ЧСВВ, — один з шанованих василіянських довгожителів, який знався особисто з винуватцем святкувань світлої пам'яті о. Михайлом Вавриком, ЧСВВ. О. Доротею товаришував о. Іван Майкович, ЧСВВ, — директор василіянського ліцею, який діє при Бучацькому монастирі. Серед присутніх слід згадати місцевого пароха о. Романа Покиданця, та декана о. Івана Сивака.

Після урочистої Служби Божої уся громада вирушила до місцевої школи, де відбулася урочиста академія, приурочена життю і діяльності о. Михайла Ваврика, ЧСВВ. Після привітання та короткого вступу о. Корнилія слово мав о. Пантелеймон Саламаха, який виголосив короткий нарис біографії о. Михайла Ваврика, ЧСВВ. Перед присутніми ласківчанами відкрилась історія багатогранної постаті їхнього земляка, цікаві сторінки його невтомного життя. Для багатьох присутніх ці відомості були дотепер невідомі. Наступним доповідачем був о. Іван Сивак, який зачитав вітальне слово місцевого ієрарха вл. Василія Семенюка. Після цього до мікрофону запросили о. Доротея Шимчія, який з притаманною поважністю свого віку поділився перед присутніми особистими спогадами про о. Михайла Ваврика. «Це була людина високої культури і інтелігенції» — сказав о. Доротей. Також він наголосив на головних

■ *панахида за упокій душі о. М. Ваврика, ЧСВВ*

заслугах свого співбрата в чернецтві, особливо у сферах історії Церкви і Василіянського Чину. Глибина думки та чернечої скромності о. Михайла Ваврика назавжди запала у серце о. Доротею.

Наступним дійством урочистої програми був концерт за участю як ласківчан, так і гостей. Спочатку для присутніх виконували свої пісні місцевий чоловічий квінтет «Явір» та гурток дітей з місцевої школи. Завершив програму виступ братів-студентів, які подарували усім кілька своїх нових пісень. Після слів подяки о. Корнилія, отця пароха та одного з родичів о. Михайла Ваврика, урочиста академія завершилася під вдячні оплески переповненого залу.

ВІДЗНАЧИЛИ ПАМ'ЯТЬ СЛУГИ БОЖОГО АРХИЄРЕЯ ЯКОВА ТИМЧУКА, ЧСВВ

Диякон Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

20 грудня 2008 року відбулися урочисте відзначення 20-х роковин з дня смерті великого василіянина владики Якова Тимчука (1919-1988). В усіх греко-католицьких храмах м. Чорткова, що на Тернопільщині, відслужили поминальні святі Літургії та панахиди. У соборі святих апостолів Петра й Павла у співслужінні інших священиків, зокрема ієромонахів ЧСВВ, богослужбу очолив Апостольський адміністратор Бучацької єпархії о. Дмитро Григорак, ЧСВВ. У проповіді о. Віталій Дудкевич, ЧСВВ, синкел у справах монашества Львівської архиєпархії, згадав, що саме тепер згадуємо пам'ять визначного ісповідника віри єпископа Якова Тимчука. Він упродовж багатьох років засівав Боже зерно у людських душах. «Найкращою пам'яттю про нього буде те, що ми підемо його слідами.» — сказав отець, а наостанок висловив прагнення, щоби владику Якова проголосили блаженним і святим. Відтак присутні відвідали могилу преосвященного Якова у Заліщиках, поряд із могилою його брата о. Єроніма Тимчука, ЧСВВ, де відслужили панахиду. У проповіді Апостольський адміністратор о. Дмитро Григорак, ЧСВВ, наголосив на праведному житті ісповідників віри, їхній геройській життєвій дорозі. Про те, що боротьба зі злом ніколи не припиняється — кожен із нас має сказати своє слово у цьому вічному протистоянні. Отців Якова та Єроніма Тимчуків вороги могли вбити, знищити, та вони перемогли ворогів і передали нам естафету боротьби. Бог перемагає через нас і в нас. Отець Дам'ян Кастран, ЧСВВ, ігумен Гошівського василіянського монастиря, зосередився на тому, що покійні отці Яків та Єронім були професорами. «Добрих учинків немає без любові. Їхній приклад сьогодні живе. Наш обов'язок передавати його іншим!» Отець Володимир Палчинський, ЧСВВ, ігумен монастиря Царя Христа в Івано-Франківську, висловив переконання, що сьогодні нам потрібно саме таких священиків, відданих Богові. Міський голова м. Заліщиків п. Володимир Бенев'ят висловив усім подяку та наголосив, що заліщани дуже шанують своїх духовних наставників...

Ввечері того самого дня у приміщенні єпархіяльного управління Бучацької єпархії відбулася урочиста конференція. У вступному слові о. Дмитро Григорак, ЧСВВ, зокрема, зазначив: «Владика Яків залишив незгладимий слід у душі багатьох із вас. Ми маємо своїх праведників, мучеників, ісповідників віри тут на нашій землі, подвиг життя яких не може бути малим. Хай світла постать Якова Тимчука освітлює наше туземне життя.» Доповідь на тему: «Діяльність священиків в умовах підпілля на теренах Бучацької єпархії» виголосив о. Іван Сеньків. Присутні поділилися свідченнями, своїми спогадами про Кир Якова Тимчука, ЧСВВ, важкий для УГКЦ час підпілля тощо. На завершення було представлено художню програму.

СЛАВНИЙ ЛАСКІВЧАНИН

У селі Ласківці 12 грудня 1908р. в родині спенсіонованого комбатанта австрійської поліції Олексія та його дружини Марії Вавриків народився перший син Мирослав. Через лихоліття першої світової війни чотирирічну школу у рідному селі хлопець закінчував із перервами. У повоєнний час до Ласковець прибув новий парох о. Лаврентій Ткачук і замешкав з родиною у просторій хаті Вавриків, так як священича сатиба у селі була повністю зруйнована. Молодий і до всього цікавий хлопчина відразу скористався із цієї нагоди і почав приватно вивчати у о. Лаврентія латинську мову.

У 1920-22рр. о. Михайло навчався у Бучацькому місійному інституті. Тоді до цього закладу прийшли із Ласковець рідний його брат Борис (майбутній о. Василь Ваврик), тіточний брат Матвій (майбутній о. Маркіян Когут), свояк Петро Сивак (майбутній о. Порфирій). У наступному році до них приєднався ще один односельчанин майбутній о. Арсен Антін Кулибаба.

Під час навчання молодший брат Борис важко занедужав на зараження крові і був у небезпеці смерти. Тоді старший із Вавриків Мирослав склав обіт перед чудотворним розпяттям Христа яке було у каплиці Інституту, що у разі видужання брата посвятить своє життя Богу у Василіянському Чині. Так і сталося Борис незабаром виздоровів і дізнавшись про обіцянку брата і сам захотів чернечого життя. Так у нашому чині опинилися обидва брати, які після свого вступу не переставли молитися один за одного про витримання у покликані до кінця життя.

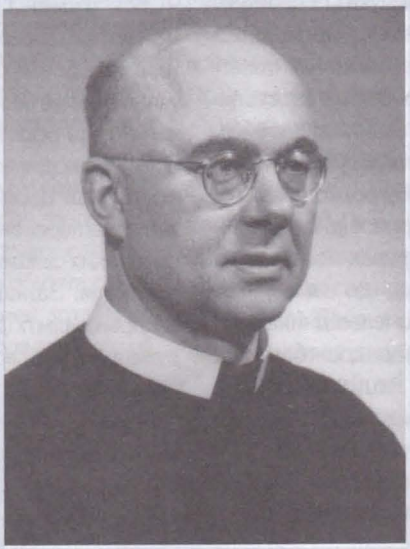

■ *о. Михайло ВАВРИК, ЧСВВ*

Вступивши до Крехівського новінціяту на сам відпуст Спаса 19.08 1922р. о. Михайло після приписаного терміну склав тільки девоціональні обіти через брак повних 16 років. Згодом перейшовши до Лаврова на схоластикат він склав перші звичайні обіти. Опісля гуманітарних студій відбув філософські. І-й рік у Кристинопольскій обителі св. Юрія, 2-й у Добромильському свято-Онуфріївському монастирі. Як здібного учня бр. Михайла направили на богословські студії до Інсбрука, але через невидачу польського паспорта він змушений був продовжити студії у Кристинополі. Після року навчання він знову був скерований на студії за кордоном. На цей раз до Української Папської Колегії в Римі на навчання у Григоріанському університеті. Наступного року через проблеми із власним здоровям він змушений перервати навчання, і після повернення в Україну стає магістром схоластикату у Лаврівському монастирі. 28 листопада 1932р. у цьому ж монастирі складає урочисту монашу професію довічних обітів, а вже через місяць 25 грудня отримує святу Тайну священства, яку йому уділив Преосвященний владика Йосафат Кочиловський, блаженний ісповідник і мученик нашої церкви. 27 червня 1934 року на вимогу архимадрита Василіянського Чину о. Михайло удруге прибуває до Риму, щоб стати асистентом проректора Української Папської семінарії о. Йосафата Лабая, якому потрібно було священика зі знанням англійської мови через наплив богословів із

Американського континенту. Одночасно о. Михайло розпочав вищі студії у Папському Східному Інституті, і відвідував деякі лекції, що його цікавили у Григоріянському університеті. 5 липня 1939 року о. Михайло Ваврик здобуває наукове звання доктора, захистивши свою дисертацію на тему «Ґенеза Великої і малої схими у Візантійській Літургії». Будучи одним із співзасновників Української секції радіо Ватикан, о. Михайло до 1942р. був її директором. Після другої світової війни о. Михайло Ваврик очолює працю Українського Допомогового Комітету і особисто провадить найважливішу ділянку опіку над потребуючими негайної допомоги.

У 1948 році отець Михайло від'їжджає на 12-літню працю до США. Тут на нього також чекали численні обов'язки, як наприклад професора богословя і настоятеля у Гленкові. Пароха храму св. Миколая у Чикаго. Реколектанта у багатьох місцевостях США і Канади, провід недільних шкіл, товариств «Марійська дружина» і «Обнова».

За апробатою секретаря конгрегації Східних Церков Амлето Чіканіяні о. Михайло Ваврик був покликаний утретє до «Вічного міста» у 1960 році, як духовник для усіх студентів богословів східних Церков що навчалися у Папській колегії. Через три роки його обрано генеральним консультором Василіянського Чину.

Замешкавши на Авентинському пагорбі, о. Михайло повністю віддався науковій праці. Видав свою монографію «Монаше посвячення у Візантійській літургії» латинською і грецькою мовами. Разом із о. А. Великим зредагував 5 томів Записок ЧСВВ. Написав «Нарис розвитку і стану Василіянського Чину XVII-XXст.» До цієї праці долучив карту усіх згаданих у монастирів, котру отцеві Михайлові Ваврику допомогли зробити при українському науковому центрі у Сарселі Франція, професори В. Кубійович та А. Жуковський. Уклав Бібліографічний огляд історії Василіянського Чину за 1935—1950рр., і бібліографічний огляд Василіянського Чину за 1950-1970рр. Зібрав дбайливо усю бібліографію про св. свщм. Йосафата під загальною назвою «Йосафатіяна». Зробив ряд історичних розвідок «Флорентійські унійні традиції в Київській Митрополії 1450-1460рр.», «До історії єпископської присяги у XV-XVI віках», «Філософсько-богословські студії в Русько-Українській провінції Василіянського Чину протягом 18ст. та про їхні підручники», «До історії Василіанських капітул у Галичині XVIII-XIXст.», «Заповнення Київської і Московської Митрополії 1458-1459рр.», «До історії служебників УКЦеркві у другій половині 17-го століття», «Василіанські монастирі на Галицькому Поділлі», «Василіанські монастирі у Перемиській землі», «Василіанські Монастирі у Теребовлянщині», «Історичний нарис чернечого життя і василіанських монастирів на Бойківщині». Особливої уваги заслуговує його праця «По василіянських монастирях.» о. Михайло також уклав біографії отців Модеста Максимовича, Романа Луканя, Корнила Срочинського, Іринея Назарка, Гліба Кінаха, Йосафата Лабая, Арсенія Кулибаби. Плодом такої напруженої праці є зарахування отця Михайла Ваврика до когорти заслужених членів НТШ.

У травні 1979р. о. Михайло повертається до Глен-Кова США . Не зважаючи на слабкий зір не зупиняється у наукових напрацюваннях. Викладає літургіку, латинську і церковно-слов'янську мови. У 1981р. о. Михайло захворів на левкевкоцитенію (форма білокрів'я), але чудом видужав, і вже у наступному році продовжував викладати. 2 листопада 1983р. о. Михайло опинився у лікарні із діагнозом рак костей. Його здоров'я щораз підупадало. Останню літургію він відслужив 24 лютого, першого березня 1984 року на світанку о 5.30 о. Михайло Ваврик відійшов до Господа по вічну нагороду. 172 ст.див.

ОТЕЦЬ ДАМ'ЯН ГРИГОРІЙ БОГУН, ЧСВВ
ПРОТОІГУМЕН ПРОВІНЦІЇ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН В УКРАЇНІ (1973-1987)
(*18.III.1910 - †17.XII.2008)

о. Діонисій ЗАВЕДЮК, ЧСВВ

«Пам'ятайте про наставників ваших, які звіщали вам слово Боже і, дивлячись уважно на кінець їхнього життя, наслідуйте їхню віру. Ісус Христос учора і сьогодні — той самий навіки» (Євр. 13,7-8). Цей заклик до нас у день спогаду про о. Дам'яна Богуна, ісповідника віри, який мало не через ціле століття свого життя був носієм і проповідником, але також виконавцем Божого слова у власному житті, яке закінчив, доручивши свою душу Богові.

Народився о. Дам'ян Григорій Богун, ЧСВВ, 18 березня 1910 р. у с. Цеблів поблизу м. Белза, тепер Сокальського р-ну на Львівщині, у сім'ї Михайла і Анни, з роду Боднар. Отримав у сам день народження св. Тайни Хрещення і Миропомазання з рук пароха місцевої церкви святих Косми і Дам'яна о. прелата Кирила Селецького.[1]

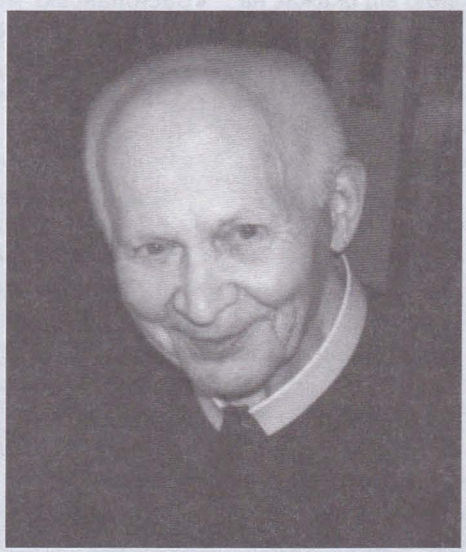

■ *о. Дам'ян БОГУН, ЧСВВ*

Григорій був третьою дитиною у сім'ї Богунів, мав двох старших братів, Івана і Василя, і молодшу сестру Марію. Сім'я Богунів зазнала немало горя під час Першої Світової війни, особливо тоді, коли у 1915 р., з наближенням російського фронту, прийшлося покинути власну хату. Село тоді не згоріло тільки тому, що офіцер царської армії, сам українець, не виконав наказу про спалення Цеблова. Цього ж року на італійському фронті загинув батько о. Дам'яна. Мати Анна, залишившися вдовою з чотирма малими дітьми, згодом вийшла заміж вдруге, за Василя Мокрівського, у цьому подружжі народилася донька Ірина. Вітчим, за свідченням о. Дам'яна, ставився до прийомних дітей, як до своїх, був для них як рідний батько. У 1919 р. нещастя знову спіткало сім'ю: під час протистояння між поляками і українцями Цеблів було підпалено, тоді згоріла і хата Богунів.

Початкову освіту Григорій здобув у сільській школі, яку організували вчителі Михайло Метрипула, офіцер УГА, та Іван Локач з Цеблова, а з 1922 по 1926 рік, завдяки їх допомозі, навчався у Львівській академічній гімназії. Особливо запам'яталися Григорію уроки історії Церкви о. Леоніда Лужницького, на яких той розповідав про монаші Чини в Українській Церкві: василіян, студитів, редемптористів. Під час навчання у Львові Григорій вступає до Марійського товариства молоді, провідником якого був тоді о. Йосафат Маркевич, ЧСВВ. Як здібний учень, Григорій не тільки засвоював знання і повчання своїх вчителів, але і намагався наслідувати те добре, що бачив у інших людях, передусім у своїх наставниках. Ще в тому часі западає йому до серця думка стати монахом-василіянином. Треба сказати, що два представники родини Богунів були вже на той час у Василіянському Чині, обидва виходці з Цеблова: бр. Василь

Григорій Богун та бр. Мартиніян Михайло Петришин.

У 1926 р. Григорій зголосився до Крехівського василіянського новіціяту, але потрібно було закінчити ще один рік гімназії, тож навчається у 1926-27 роках у Місійному інституті в Бучачі. А вже 4 вересня 1927 р. Григорій вступає до Крехівського новіціяту, разом з іншими випускниками Місійного інституту.

Того часу ігуменом і маґістром у Крехові був о. Микола Лиско, але він під кінець року захворів, тому від Різдва 1927 р. маґістром у Крехові був призначений о. Діонісій Ткачук, пізніший Протоархимандрит Василіянського Чину, а з вересня 2008 р. – о. Павло Теодорович. Під час новіціяту бр. Дам'ян (таке ім'я взяв під час облечин у монаший одяг у березні 1928 р.) мав змогу зустрітися з Митрополитом Андреєм Шептицьким ЧСВВ, коли той, після посвячення новозбудованої церкви у с. Вишенька, відвідав василіянський новіціят у Крехові.

Також до Крехова часто приїжджав владика Йосафат Коциловський, особливо щороку на відпуст св. Миколая у травні (с. Крехів, як і ціла Жовківщина, належало до Перемишльської

■ *Григорій Богун, 5 клас гімназії (Львів, 1924 р.)*

єпархії). У той час у Крехові, крім новіціяту, були студенти останнього року богослов'я та їхні викладачі. Так що від початків життя у монастирі бр. Дам'ян, як і інші новики, мали перед собою достатньо гарних прикладів до наслідування, на яких і пізніше рівнялися у своєму монашому і священичому житті.

Перші обіти бр. Дам'ян склав на Великдень 5 травня 1929 р. у Крехові, після чого разом з іншими братами переїхав до Лаврова. Там у 1929-1931 роках закінчив так званий «схолястикат», останні класи гімназійної освіти та риторику. Серед викладачів були такі визначні пізніше василіяни як о. Лазар Березовський, вчитель української мови і літератури, лаврівський ігумен о. Модест Пелех, який викладав риторику, о. Яким Сеньківський, викладач латинської мови, пізніший преподобномученик, проголошений блаженним у 2001 році.

З 1931 по 1933 рік бр. Дам'ян вивчав філософські предмети у Добромильському монастирі і тут 9 квітня 1933 р., у Квітну неділю, склав довічну професію Богові у Василіянському Чині. У 1933-1935 роках вивчає богословські предмети у Кристинополі, а останній, третій рік богословських студій закінчує у 1935-36 р. у Жовківському монастирі.

Тут у Жовкві, у четвер 21 травня 1936 року, напередодні відпусту св. Миколая у Крехові, Перемишльський єпископ Йосафат Коциловський, ЧСВВ, уділив 14-ом молодим василіянам, серед них д. Дам'яну Богуну, ієрейські свячення. Жваво влилася у лави трудівників на Христовій ниві молода василіянська зміна – наступного дня уже сповідали на відпусті у Крехові. А жниво було ой яке велике: саме цього року при нагоді відпусту св. Миколая відбулося на горі Побійній біля Крехівського монастиря відкриття Хресної Дороги, яку посвятив Кир Йосафат Коциловський. Оскільки про це було заздалегідь повідомлено, до Крехова зійшлися з усіх усюд коло 70 тисяч людей!

■ *Гості після приміції о. Д. Богуна в Цеблові 1936 р.*

Тож молоді священики мали немало роботи у ці дні.

Тодішній редактор «Місіонаря» о. Пахомій Борис мав намір залишити о. Дам'яна в редакції при Жовківському монастирі, бо переконався про його письменницькі здібності. Проте сталося інакше, настоятелі призначили о. Дам'яна вчителем на схоластикаті у Добромильському монастирі, де була більша потреба свіжих сил, там він викладав у 1936-1938 роках латинську мову та всесвітню історію. Серед студентів у Добромилі у той час були майбутні визначні діячі та науковці Василіянського Чину: Софрон Дмитерко, Інокентій Лотоцький, Мелетій Соловій, Доротей Шимчій, Атанасій Великий, Ісидор Патрило, Йосафат Романик, Яків Тимчук та інші.

У 1938 р. перший рік схоластикату переведено до Крехова, куди з іншими викладачами переїхав також о. Дам'ян Богун. Під час літніх вакацій 1939 р. о. Дам'ян поїхав до Гошева, щоб допомогти отцям під час відпустів, зокрема на свята Преображення і Успення. Там і застала його німецько-польська війна. З Гошева о. Дам'ян добрався до Дрогобича, де ігуменом був тоді о. Северіян Бараник, нині блаженний преподобномученик, звідтам до Букової, де також був василіянський монастир, далі — до Добромиля і до Перемишля. Звідти о. Дам'ян переїхав, разом зі студентами богослов'я, до Словаччини, а згодом до Праги, де у 1939-40 роках вивчає філологію в Українському вільному університеті.

У 1940 р. о. Дам'ян повертається до Перемишля (дільниця Засяння, де був василіянський монастир, була на німецькій території), а звідтам переїжджає до м. Холма, де відкрилася греко-католицька парафія, яку провадив о. Павло Теодорович. Там також перебував о. Пахомій Борис, який винайняв колишню єврейську друкарню і видавав газетку «Холмські вісті», у чому о. Дам'ян і ще два брати василіяни йому допомагали. Вони перебували на нелегальному становищі, тому о. Борис підписував свої статті псевдонімом «Луговий», а о. Богун — «Дем'янів». Крім газети видавали й іншу літературу, щоб зміцнювати вірних у національному дусі, зокрема, видали поему Т. Шевченка «Кавказ». У Холмі тоді були також сестри служебниці Непорочної Діви Марії, які, під проводом о. П. Бориса вели кухню допомоги для втікачів, а їх у той час не бракувало.

У Холмі о. Богун пробув недовго, вирішив з одним своїм родичем піти на північ, до Володави, де відкрилася українська гімназія, але там застудився. Змушений був лікуватися у одного лікаря, який сподівався, що коли о. Дам'ян виздоровіє, буде вчителем його дітей. Але після одужання о. Богун повернувся до Перемишля, де перебував, поки у червні 1941 не розпочалася нова війна: німців з Радянським Союзом.

У 1941-42 роках о. Дам'ян викладав вступ до Старого Завіту у василіянській семінарії у Жовкві, а влітку 1942 р. переїхав до Кристинополя. Звідти настоятелі спрямували

його на душпастирську працю до м. Грубешова на Холмщині, де він пробув аж до 1944 р.[2] Проживав у лікаря Осипа Колодницького, свідомого католика, який поселився там ще перед війною. У Грубешові о. Дам'ян душпастирював, відвідував хворих по лікарнях, серед них були військовополонені росіяни, які лікувалися. Навчав релігії в учительській семінарії і народній школі. Під час свого перебування у Грубешові отець відвідував і інші села, де були греко-католики. Часи були неспокійні, ішла війна, яка змінила долі мільйонів людей.

Після еміграції на Захід більшої частини парафіян та з приходом Червоної Армії о. Дам'ян повертається у 1944 р. до Кристинополя, а невдовзі його переводять звідти до Львова, де до весни 1945 року виконує обов'язки бібліотекаря центральної василіянської бібліотеки й архіву при монастирі св. Онуфрія. У той час уже почався нагляд за духовенством, і о. Дам'ян знову повертається до Кристинополя, а щоб бути подалі від нової влади, обіймає обслугу парафії у с. Пархач (Межиріччя), яку

■ *о. Д. Богун, Грубешів (зима 1943 р.)*

перед тим обслуговував о. Кушнір, що перейшов до Волсвина. Коли у с. Сілець був празник, о. д-р Єронім Тимчук, ЧСВВ, запропонував о. Дам'яну, щоб той сказав проповідь, і той згодився і проповідував. Отці були свідомі небезпеки, але вище цінили собі право бути свідками Христової правди.

Починалася реалізація плану знищення Української Греко-Католицької Церкви, ширилися чутки про арешти священиків, тому о. Дам'ян перебував у с. Пархач таємно, під прізвищем Ткачук, у домі Михайла Луцика. Але якось покликали його, щоб вислухав сповідь одного солдата, який зайшов додому на короткий час. Сама ж родина рознесла по селі новину, де перебуває священик. У листопаді 1945 року о. Дам'ян був заарештований радянською владою, перебував спочатку тиждень у тюрмі у Великих Мостах, пізніше, з 4 грудня, в тюрмі «на Лонцького» у Львові. Переніс не один раз допити, знущання, побиття, приниження. Аж у серпні 1946 р. відбувся суд, вирок якого – 8 років трудових таборів за статтею 48/10, «за антирадянську агітацію», тобто безпідставно.

У 1946-1953 роках о. Дам'ян перебував у Красноярському краї, в різних таборах системи «Краслаг». Спочатку працював на лісоповалі, а останні чотири роки був санітаром. Перший рік був найважчим, під час зими мало не відморозив собі ніг, але ніхто на це не звертав уваги. Було, не міг сам іти, знесиленого приносили його до лазарету. Але Боже Провидіння чувало над ним. Хоч не міг священнодіяти, молитва додавала сил і зміцнювала надію.

Від 1953 р. повернувся на Галичину, невдовзі поселився в с. Межиріччі коло Червонограда (Кристинополя) в оселі Михайла і Марини Луциків. Працював на різних роботах: моторист, хлорівник на очисних спорудах, садівник, заготівельник лікарських рослин. Водночас як підпільний священик займався душпастирською

діяльністю, зокрема у м. Кристинополі, у селах Волсвин, Бендюга, Межиріччя, Городище та інших. Неодноразово був переслідуваний.

У 1970 р. о. Дам'ян вийшов на пенсію, згодом переїхав до Львова і проживав на Знесінні в домі сестер Йосафаток.

З 1973 р. по грудень 1987 р. о. Дам'ян був Протоігуменом підпільної Провінції Отців Василіян в Україні. Праця була відповідальною і багатогранною: організація життя і діяльності отців і братів, праця з молодими покликаннями, навчання кандидатів до священства, поширення католицької літератури, церковних календарів, душпастирські обов'язки, провід сестер-монахинь та багато іншого. Відвідує у цей час різні місцевості, де тільки була потреба, обслуговує не тільки вірних у західних областях України, а і переселенців на сході, на Одещині, в Криму.

Після обрання Протоігуменом 29 грудня 1987 р. о. Василя Мендруня, ЧСВВ, о. Дам'ян виконує обов'язок Провінційного консультора, а також намагається зберегти усе те цінне, що зв'язане з історією Василіянського Чину і нашої Церкви, зокрема документи, фотографії, а також прищепити молодому поколінню василіян пошану до давніх монаших традицій і до своїх попередників у монашому Чині.

З виходом Української Греко-Католицької Церкви на свободу о. Дам'ян проживав у монастирі св. Онуфрія у Львові. Був кілька років членом редколегії часопису «Місіонар», до якого, як також до часопису «Світло», написав багато статей. Займався науковою працею: незважаючи на похилий уже вік, майже кожного робочого дня поспішав до бібліотеки ім. В. Стефаника у Львові чи до державного архіву, щоб там відшукати матеріали з історії

■ *о. Дам'ян відправляє Службу Божу в хаті (1980 р.)*

Василіянського Чину та УГКЦ.

У жовтні 1997 р. Папа Іван Павло II за визначні заслуги перед Церквою під час її переслідувань комуністичною владою нагородив його, як і деяких інших ісповідників віри, медаллю «Pro Ecclesia et Pontifice».

Останні роки свого життя о. Дам'ян Богун провів у монастирі св. Онуфрія, де, як монах і священик, давав добрий приклад життя, цілковито посвяченого Богові. Щодня правив Святу Літургію, а коли вже став зовсім немічним, брав у ній участь і побожно щодня приймав Святе Причастя. Господь Бог дав йому прожити довгий вік, дочекати свободи Церкви, та бути свідком і вчителем для нових поколінь монахів-василіян.

Нехай всемилостивий Господь прийме його до Себе і вчинить його учасником свого Небесного Царства.

Вічна йому пам'ять!

[1] *Того самого, що був співзасновником двох жіночих чернечих Згромаджень УГКЦ: сестер Служебниць Непорочної Діви Марії у сусідньому с. Жужелі (тепер Жужеляни) у 1892 р. і сестер св. Йосифа Обручника у с. Цеблів у 1898 р.*

[2] *Про цей період життя о. Дам'яна збереглися його спогади, опубліковані в часописі «Світло» за 1998, ч. 1-5.*

ОТЕЦЬ ДАМ'ЯН БОГУН ВІДОБРАЖАВ ТРАГЕДІЮ XX СТОЛІТТЯ

Ігор СКЛЕНАР

Із відходом до вічності похилого віком о.Дам'яна Богуна василіянська спільнота в Україні втратила ще одного ієромонаха, який належить до когорти ісповідників віри УГКЦ в XX ст. Він виніс на собі немало хрестів і випробувань, які випали на долю Василіянського Чину і цілої Церкви. Пережив сибірські концтабори, а про його підпільну діяльність може розповісти сьогодні немало людей. Мені особисто врізалася у пам'ять постать похилого ченця, який на початку 90-их років усіма силами намагався спричинитися до відродження монашого життя у львівській обителі св.Онуфрія. Пригадується, як тодішні керівники Чину в Україні зважали на його пораду і мудре слово. Він відзначався також немалим почуттям гумору.

Старенький о.Дам'ян, окрім душпастирської праці, займався також відродженням часопису «Місіонар», до якого він як молодий ієромонах дописував ще у 30-ті роки минулого століття. Фактично він був свідком «золотої доби» цього впливового тоді релігійного журналу, коли василіянські місіонери, проводячи реколекції на різних парафіях Галичини, використовували видання у своїй місійній і пасторальній праці. А коли часопис відродився у незалежній Україні, то саме о.Д.Богун як член редколегії написав перше редакційне слово, в якому задекларував основні завдання журналу. По суті вони не змінилися до цього часу. Отцеві Богуну було що згадати з часів переслідувань, і він використав цей благодатний час відродження Церкви для того, щоб показати оту жорстокість репресивної машини колишнього СРСР, під жорна якої потрапили тисячі духовних осіб УГКЦ. Тодішня редакція одразу впізнавала почерк о.Дам'яна на маленьких клаптиках паперу. Його рядки лягали на папір рівненько, та в них були закладені свіжі думки освіченого ієромонаха. Він публікував у журналі не лише власні спогади, а й фактологічні дані переслідувань, короткі біографічні довідки репресованих священиків, монахів і монахинь. В одній зі своїх статей 1997 року, присвячених 60-літтю священичого служіння, о.Богун писав про те, що вже очікує на запрошення Творця до вічності.

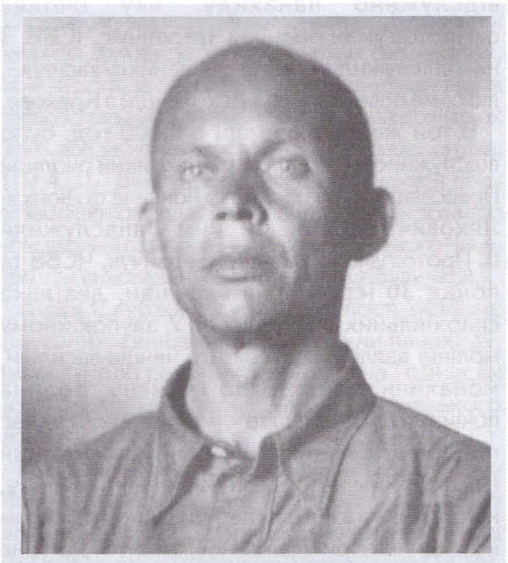

■ *у засланні*

І хоч недуги в останні роки гнули його тіло, та не могли загасити світлого розуму і пам'яті. Напевно, усі, хто мав нагоду спілкуватися із похилим віком ієромонахом, завжди щось почерпнули для себе нового. Запозичили іскру незламності духа, який жеврів у немічному тілі. Адже він уособлював покоління священиків-інтелігентів, які сформувалися зовсім в інших умовах, навіть значним чином відмінних, ніж їх маємо сьогодні в незалежній державі.

Вічная пам'ять!

ПОХОРОН ОТЦЯ ДАМ'ЯНА БОГУНА, ЧСВВ

о. Йосафат КОВАЛЬ, ЧСВВ

«Я боровся доброю борнею, скінчив біг – віру зберіг.
Тепер же приготований мені вінок справедливості,
що його дасть мені того дня Господь, справедливий суддя...»
(II Тим 4, 7-8).

17 грудня 2008 року о 7-й годині ранку у Львові в монастирі св. Онуфрія спочив у Господі на 99 році життя, 82 чернечого покликання, 73 священства вислужений Протоігумен Провінції Отців Василіян Найсвятішого Спасителя в Україні ісповідник віри о. Дам'ян Богун, ЧСВВ.

Від 1990 року, тобто з виходом УГКЦ з підпілля, о. Дам'ян проживав і трудився в монастирі св. Онуфрія у Львові й, незважаючи на свій вік і хворобу, виконував різноманітні служіння (був консультором Провінції, членом редколегії часопису «Місіонар», займався науковою дослідницькою діяльністю...). Останні ж роки через неміч в молитві служив Богові, своїй Церкві та рідному Василіянському Чинові. Під час недуги о. Дам'яна його ревно доглядав бр. Вартоломей Яремко, ЧСВВ, як також інші брати монастиря св. Онуфрія та студенти ВІФБС, що у Брюховичах, які приїжджали кожного тижня по вихідних.

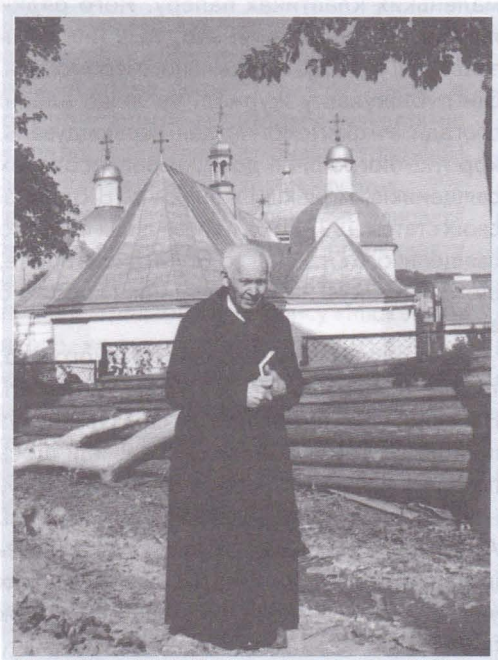

■ *о. Д. Богун, ЧСВВ (Львів, церква св. Онуфрія) 1993 р.*

В останній рік стан здоров'я о. Дам'яна погіршився, однак він і надалі мужньо переносив важкі болі. 16 грудня цього року стан здоров'я о. Богуна ще більше погіршився, було видно, що він готується до переходу у вічність. Браття постійно біля нього перебували. В середу зранку 17 грудня о 7:00 год. о. Дам'ян відійшов по заслужену нагороду до Отця Небесного.

Після певного приготування тіло покійного о. Дам'яна було перенесено до монастирської розмовниці, звідки *о 15:00* год. процесійно перенесли до храму св. Онуфрія. Опісля було відслужено панахиду, яку очолив о. Протоігумен Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ. З ним спіслужили чимало священиків-василіян, які саме поверталися з реколекцій з Крехова.

В той же день ввечері о 19:00 год. було відслужено монаший парастас, який очолили Преосвященні Владики Гліб Лончина та Діонісій Ляхович, ЧСВВ. З ним співслужили о. Протоігумен Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ та понад 30 ієромнахів-василіян, декілька єпархіяльних священиків. У заупокійному молінні взяли участь багато ченців-василіян, монахинь різних Згромаджень, родина покійного о. Дам'яна та чимало вірних. Під час проповіді Владика Діонісій, вислужений Протоархимандрит Василіянського Чину, наголосив на заслугах перед Церквою і Чином ісповідника віри блаженної пам'яті о. Дам'яна Богуна, ЧСВВ, який, будучи Протоігуменом

Василіян в Україні в часи жорстокого переслідування, зумів зберегти Чин, вмів покерувати ним у ці надзвичайно важкі часи. Як також вмів зберегти єдність серед ченців василіян з України та діаспори після виходу УГКЦ й Чину з підпілля.

Після закінчення монашого Парастасу продовжувалися моління за упокій душі блаженної пам'яті о. Дам'яна Богуна, ЧСВВ: монаша братія молилася Псалтар, священики читали Святе Євангеліє...

■ *94-ліття о. Дам'яна БОГУНА, ЧСВВ (18.03.2004 р.), у родинному колі*

Наступного дня 18 грудня о 10:00 год. розпочалися заупокійна Свята Літургія, яку очолив о. Протоігумен Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ. З ним співслужили багато священиків-василіян й чимало єпархіяльних священиків. У похоронній відправі взяли участь багато співбратів о. Дам'яна по Чину, багато монахинь різних Згромаджень, родина покійного та багато вірних. Під час проповіді о. Протоігумен наголосив на найважливіших подіях з життя блаженної пам'яті о. Дам'яна, а вони сталися в його житті тоді, коли він посвятив своє життя Богові, адже в 17-річному віці вступив до монастиря. Блаженної пам'яті о. Дам'ян був ревним монахим, священиком, який за Бога, за свою Церкву і Чин, за правду терпів переслідування, був ув'язнений впродовж багатьох років, але, як каже Апостол: «... віру зберіг...» (див. IITм 4, 7). Він був, мов бджілка, трудився поки дозволяло йому здоров'я. Як Протоігумен дбав про нові та ревні покликання до Василіянського Чину, про їхнє виховання, хоча й не легкі це були часи.

Після Служби Божої відбулося останнє цілування, священики відслужили панахиду, винесли тіло покійного о. Дам'яна і обнесли довкола храму й перевезли до Крехівського монастиря.

При в'їзді на подвір'я до монастиря святого Миколая в Крехові на похоронну процесію очікували монаша братія цього монастиря на чолі з о. Протоігуменом Йоанікієм Чверенчуком, ЧСВВ, ігуменом і магістром новіціяту о. Пантелеймоном Саламахою, ЧСВВ та іншими священиками.

Тіло покійного о. Дам'яна занесли до храму Преображення Господнього. Опісля було відслужено панахиду, яку очолив о. Протоігумен. Під час проповіді о. магістр Пантелеймон наголосив на живому прикладі служіння Богові, Церкві та Чинові, яким був о. Дам'ян впродовж усього свого життя: на свободі і часи переслідування.

Опісля тіло блаженної пам'яті о. Дам'яна процесійно перенесли на монаший цвинтар, де й було його похоронено.

Вкінці до присутніх зі словами спогадів про о. Дам'яна звернувся о. Володимир Палчинський, ЧСВВ, який впродовж довгих років переслідування трудився з покійним о. Володимир подякував родині о. Дам'яна, яка віддала його на служіння Господеві, закликав молитися за покійного та просити, щоб він вимолював в Бога нові та ревні покликання до нашого Чину.

Зі святими упокой душу слуги Твого, Господи, ієромонаха Дам'яна, де немає ні болі, ні печалі, ні зітхання, але життя безконечне.

Вічна йому пам'ять!

«БУТИ ЛЮДИНОЮ»

Уляна СТЕЦІВ-ТИМЧУК,
журналіст, катехит, член товариства «Містична троянда»

Багатьом відомо, що теперішній вік — це вік інформації — друкованої, аудіо-, відео-, тої, яку поширює інтернет.

Відбувається конкуренція за читача, глядача, чи, інакше кажучи, споживача інформації; боротьба за нас, людей.

Реклама, одна яскравіша за іншу, кличе, заохочує, і не завжди до доброго. Важко серед цієї «навали» інформації знайти те, що справді допомагає, а не шкодить. Бо у пошуках відповідей на життєві запитання можна зійти на манівці, заблукати з важкими, болючими наслідками.

Шукаємо щастя, а воно всередині нас. Б'ємося над відповідями на актуальні питання, а вони — у Вічній Книзі, Святому Письмі, в нас, вдома, на полиці. Заздримо іншим, знаємо чуже, а не цінуємо власного.

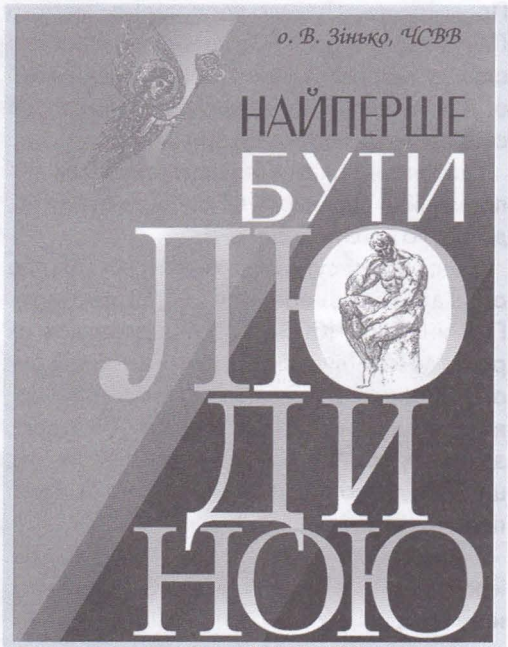

■ *остання книга о. Василя ЗІНЬКА, ЧСВВ*

Цінністю української християнської думки, духа був бл. п. отець Василь Зінько, ЧСВВ, — відомий душпастир, проповідник, філософ, письменник. Його слово не одного підняло з колін гріховності, заохотило до праці, молитви, жертовності. Серед могутньої зброї проти безбожництва, духовної невизначеності є його книжка «Найперше бути людиною» (в-во «Місіонер», 2008). Про цю книгу вповні можна сказати: хто не прочитав, той багато втратив.

Книга буде особливо близькою для тих, хто знав чи хоча б чув про о. Василя, адже в ній збережено оригінальний стиль автора. Читаєш сторінку за сторінкою — і в тих словах вчуваєш ніби голос самого отця.

«Найперше бути людиною» — книжка звернена до всіх, кому не байдужі теми духовності людини, її культури. Стиль простий, доступний, насичений прикладами з Життя святих, історії Церкви, історії України, з життя самого отця Василя.

Читаючи книгу, відчуваєш, що вона зріла і самобутня, в ній кожне слово переосмислене отцем через ціле його життя.

Філософія людини, проблеми духовності, християнська психологія, Життя святих, дослідження чернецтва в Україні— ці теми висвітлено коротко, виважено, цікаво для високоосвічених та доступно для простих людей.

Книга наскрізь просякнута патріотизмом, щирою любов'ю отця до України. Її автор не раз звертається до історії нашої землі, до її славних синів і дочок. Для підтвердження насамперед духовних істин, о. Зінько неодноразово посилається на твори Тараса Шевченка.

«Чесноти відваги конче потрібно кожній людині, коли вона хоче в житті по собі зоставити хоч якийсь слід, а не «гнилою колодою по світі валятись», як каже наш геніяльний поет» (о. В.

Зінько. Найперше бути людиною// Місіонер,— 2008.— С. 21).

Особливо корисними і цінними для кожного є дослідження про темпераменти чи вдачу людини. Живо, влучно, духовно отець говорить про позитивні й негативні риси холериків, сангвініків, флегматиків та меланхоліків; розділяє поняття темпераменту і характеру людини.

«Варто й те знати, що кращий той має характер, хто має більше старань, спротиву та перепон. Тому серед трудів, браків та й буревіїв життя родяться великі люди, а це — люди характеру.

Само собою очевидно, що характер мусить опановувати вибрики темпераменту і не все вдача є союзником людини. Навпаки, це ворог на власнім подвір'ї, чи у своїй хаті» (с.61).

Пишучи про позитивні риси холериків, о. Зінько ставить нам у приклад Лесю Українку. «Наполегливі змагання холериків приносять нові винаходи і нові здобутки на суспільнім полі. Один із таких типів була Леся Українка, «єдиний мужчина між українцями», як сказав про неї Іван Франко, що проти надії сподівалася і вміла прийняти найтвердішу долю, яка була їй призначена» (ст. 69).

Значну частину книги отець відводить роздумам про важливість вироблення характеру в людини. Що сприяє, а що шкодить цьому? Особливе місце у становленні характеру займають батьки, школа, родина дитини. Духовна праця, молитва, участь у Святих Тайнах —все це животворно впливає на розбудову людського характеру.

Окремі розділи — міркування про шкоду від розпусти, нікотину, алкоголю для особи.

«Порнографія паралізує душу, тож говорити тоді щось про духовність і характер нема кому і нема як... Тому той, хто думає про характер, за всяку ціну мусить стерегтися усякої розпусти та розгнузданости» (с. 78-79).

«Спиртне нищить характер і духовність. І переконувати у цьому зовсім немає потреби. Навіть мала дитина бачить пагубні наслідки надужиття спиртного. Про це говорять лікарі, свідчать шпиталі і щоденне життя.

(...) Надуживач п'янких напоїв переступає не ту чи ту заповідь Божу, але всі разом. Коли б мав віру, зберігав першу заповідь, то не опоганював би в собі образу Божого відбиранням розуму. А так зневажає Боже ім'я, бо саме п'яні найбільше срамословлять, та, вибачте за таке «культурне» слово, — матюкаються. У день святий пияк не святкує, а п'янствує. Батьків і старших він не шанує, а зневажає, поволі вбиває себе і до гробу заганяє жінку. П'яний скорий до перелюбства та до пожадання жінки, чоловіка ближнього. Та й заповіту «не кради» не шанує, бо обкрадає жінку — діти і голі-босі сидять через батька-пияка... А вже щодо гріхів язика і вух, то й не згадую» (с 81).

Автор книги не оминає увагою і проблеми абортів. «Потрапляють плакати за мільйонами жертв від голодоморів 20-х, 30-х, 40-х років XX ст., але не бачать і цілком не хочуть признати самознищення самих себе отакими пороками, як пияцтво і переривання вагітности. 1944 року за статистикою, не народилося мільйон громадян в Україні. За два роки — це голодомор 33 року» (с. 87-88).

Книга побудована обдумано і торкається важливих питань існування людини на землі.

У першому розділі «Найперше бути людиною» — автор роздумує про те, хто є людина, яке її призначення.

Другий розділ «Гідній людині — кріпкий характер» — практична допомога у побудові власного християнського характеру.

У третій частині «Визначні постаті християнства» автор наводить численні приклади з Життясвятих, які, будучи такими людьми, як і ми з вами, прожили життя мужньо, активно, богопосвятно.

«Ми самі з власного досвіду знаємо, які ми задоволені та піднесені на дусі, прочитавши якусь добру книжку, от хоча б Життя святих. Великі труднощі тоді робляться малими, і ми можемо разом зі Святим Августином та

іншими вигукнути: «Могли інші це зробити, а чому б я не міг?» (с. 78).

І останній 4 розділ книги зветься «Монахи й монахині в Українській Церкві св. Йосафата». Тут автор зібрав дані про виникнення, засновників, історію та сучасне життя чоловічих та жіночих чернечих згромаджень, що працюють для добра нашої Церкви. Розповідь про кожну таку спільноту отець закінчує побажаннями та благословеннями на зростання, плідну працю і служіння.

Книга «Найперше бути людиною» — мудре повчальне слово отця Василя Зінька, ЧСВВ, — це своєрідний духовний підручник для усіх християн.

Зараз у світі безліч війн, але найбільша з них — невидима — за людські душі. Зважмо на зичливе пастирське слово отця, яке кличе нас: «Перемагати зло добром». «Ще треба завважити, що оті войовничі протибожники не все воюють фронтальною війною. Вони куди більше поборюють віруючих і релігійних людей — християн — підступом і моральною зброєю. Нинішні порнографія, демагогія і неправда, якими переповнені програми телебачення, радіо і преса — це все тільки той великий вияв неустанної боротьби протибожників, і ми мусимо бути вельми обережними та чуйними, щоб не наразитися на втрату своєї віри та спасення власної душі» (с. 35).

Отож користаймо з книги о. Василя Зінька і навчаймося того, як **бути людиною.**

«ПІЗНАЙМО СЕБЕ У ДУХОВНІЙ СКАРБНИЦІ УКРАЇНИ»

Це назва промоційного проекту, який започатковує видавниче підприємство «Місіонер». Мета проекту — якнайширше залучення читачів часопису «Місіонар», вчителів християнської етики, українських родин та молоді, християн різних конфесій, кожного небайдужого українця до відродження кращих українських традицій пізнання Слова.

У рамках проекту передбачено цікаві акції та конкурс для широкої читацької аудиторії, а також конкурс для розповсюджувачів української духовної книги. Умови конкурсів будуть опубліковані в наступному номері часопису «Місіонар» та інших виданнях.

Організаційна рада проекту запрошує Вас, вельмишановні читачі, у передсвяткові дні та в час зимових канікул долучитися до акції «Чим для Тебе є Різдво». Книги отців Церкви, відомих богословів, непересічних особистостей, що вийшли друком у видавництві «Місіонер», допоможуть вам зробити крок до пошуку відповіді та пізнати глибину любові і Божої ласки. Серед них: Святе Письмо Старого і Нового Завітів, Новий Завіт, молитовний псалтир, служебник, «Сіль землі» Йосифа Ратцінгера (папи Венедикта XVI), «Слова Господні» Г. Шюрмана, «Христос — моя сила», «Вислухай мене, Господи», «Доторкнись» Ансельма Грюна, «Богочоловік» Марії Валторти, «Марія. Земний шлях, труди і подвиги» та багато інших. Акція не лише допоможе придбати книги із передсвятковими знижками, але й надасть вам можливість стати учасником першого етапу конкурсу «Пізнай себе у духовному світлі України».

Ласкаво просимо завітати
в магазин «Місіонер»
(просимо зберігати чеки куплених книг)
за адресою: м. Львів, вул. Б. Хмельницького, 40.
тел.: 8 (095) 260-2157, 272-90-80

Запитуйте книги видавництва «Місіонер» у книгарнях міста Львова та в крамницях Ваших парафій: Бібколектор, вул. Лисенка; Церква св. Андрія, пл. Соборна, 5-а; Церква св. Володимира і Ольги, вул. Симоненка, 3-а

ЩАСЛИВОГО РІЗДВА

Організаційна рада

«МІСТЕРІЯ НАДІЇ»

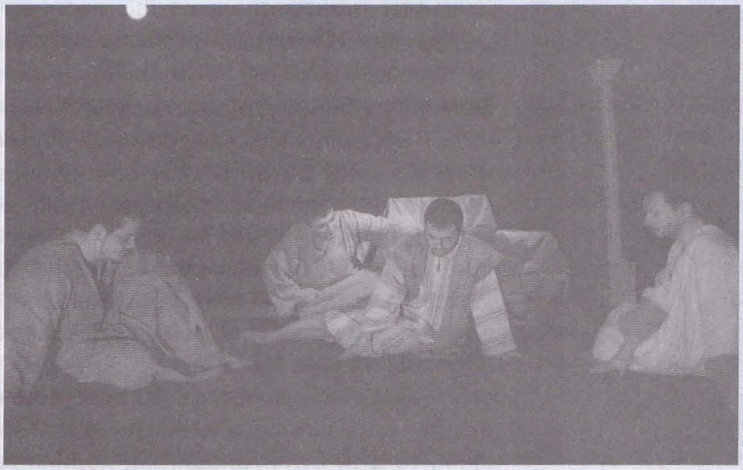

■ *фрагмент зі сцени про пастухів*

Затихло осіннє листя, впавши додолу зі споминами. Приїхав Михаїл на білому коні, а за ним і св. Миколай. До нас знову прийшов Новий рік і приніс цілу торбу несподіванок, які зустрічаємо з надією, що дає завтрашньому дню світло радості. Вона — скарб в глиняних посудинах, який легко втратити, так само, як загубив його головний персонаж різдвяної вистави «Містерія надії», яку приготували брати-студенти Василіянської семінарії в Брюховичах. Вистава розкриває трагедію особи, яка втратила найрідніших їй людей. В різнобарв'ї довколишнього світу, що очікує приходу Месії, його життя пролягає тільки чорним кольором. Чи зможе народження Христос осяяти цю тьму зневіри? Чи зможе Месія виростити на камені душі квіти надії, увійти в серце, де на Нього не чекають?...

Ця вистава — провокація глядача на сприйняття нетрадиційного, часом казкового погляду на події, що відбувалися більш ніж дві тисячі років тому. Насамперед авторів ідеї цікавить, чи зуміє сучасний глядач осягнути глибокий драматичний зміст, загорнутий в оманливу комічну обгортку, адже вистава побудована на поєднанні протилежних за своєю сутністю змісту і форми. Тому автори визначили жанр постановки як трагікомедія — що відповідає співвідношенню, де зло не може існувати без добра, а сльози без сміху. Ще однією «родзинкою» вистави є сюрреалістична спроба режисера та акторів вийти на якісно нове спілкування з глядачем. Тому ми запрошуємо Вас до нас на приємну духовну бесіду під назвою «Містерія надії».

Для замовлення вистави у своєму місті чи селі звертайтеся за номером телефону: 8 (096) 278-75-71

■ *у палаці Ірода*

НАЙЩАСЛИВІШИЙ ДЕНЬ ЦЬОГО РОКУ

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Село Балки є одним із мальовничих сіл, що розташовані довкола міста Бар. На пагорбах і в долинах компактно розташувалися садиби з білими хатами і доповнили дивовижно мальовничий пейзаж цієї місцевості. На околиці цього села, у невеликій хаті, проживала сім'я Балаїв. За колгоспних часів тут, як і у багатьох інших сім'ях, панував ворог людини — алкоголь. Причиною цього лиха були не тільки дешевий цукор, буряки і власне самогоноваріння, але й моральний стан цілого суспільства. Колгоспна система успадкувала найгірші риси в давньої кріпосницької системи. Як давно, так і тепер алкоголь дозволяв покірно управляти цією великою колгоспною системою. Завжди була причина випити, а від цього страждали і до сьогодні страждають окремі люди, сім'ї і навіть цілі громади. На жаль, нині така сама картина по селах.

Сім'я Балаїв також жила у своєму ритмі. Тут, без винятку, пили всі: дідусь, бабуся, батько і мати. Від цього найбільше страждали діти, не маючи гідної батьківської опіки, вони голодували, ходили неприбраними, вже не кажучи про освіту. Життя в таких людей проходить за звичайним циклом: запій на деякий час, сплячка від втрати фізичних сил, і потому на короткий час ремісія. Деколи за перепочинку здавалося, що ліпших людей у селі немає: працювали для себе, допомагали іншим і дітей доглядали. Але коли батьки пили, то діти були голодними, ходили по сусідах, і люди, як могли, годували їх і одягали.

■ *лгосподарка занепадала...*

Молодшу свою дочку батьки вже з п'ятого класу віддали в інтернат, де вона навчалася до восьмого класу. Лариса мала добрий, життєрадісний характер. Будучи в усьому слухняною, коли приїжджала на канікули, дуже любила спілкуватися з людьми зі села. Вона мала неабиякий хист до читання книжок, які потім переповідала іншим. Після інтернату вона знову повернулася до батьків, які не змінили свого способу життя. Час від часу їй доводилося ночувати у сусідів чи у своїх родичів і знайомих. Лариса, перебуваючи у різних людей, допомагала їм у праці і завжди щось розповідала. Тому її всі любили і поважали за добре серце. А коли вдома вщухала пиятика, вона поверталася до батьків і господарювала у своїй хаті.

Бувало, цілими днями у когось працювала і задовольнялася тим, що могла нормально харчуватися і поспати.

Познайомившись із молодим хлопцем, Лариса раділа своєму щастю. Їй здавалося, що вона зможе створити свою сім'ю.

— Ось скоро буде у мене весілля, — говорила вона своїм сусідам і запрошувала: — сподіваюся, що прийдете.

Через деякий час її огорнув смуток, і вона майже ні з ким не розмовляла. Пізніше виявилося, що вона завагітніла. Над нею почали насміхатися, наговорювати усяке лихе, що кому заманеться, і навіть дехто до хати не пускав. А якось дві сусідки до неї причепилися, коли вона поверталася додому із поля:

— Ларисо, ти що, вагітна? А як це сталося? Негайно йди в лікарню. Йди і не бійся аборту. Дитина тобі не потрібна. Ти сама себе не можеш прогодувати, а тут ще й дитина... Якщо не знаєш, куди податися, то ми підкажемо і заведемо тебе.

Лариса мовчала і, засмучена гіркими думками, з жалю утирала сльози, а жінки продовжували:

— Хто ж був твій наречений? На весілля просила, а тепер плачеш і людям клопоту завдаєш.

Коли жінки говорили до неї ці слова, Лариса обернулася і зайшла до сусідки Тичинської Емілії. Постоявши мовчки у дверях, хотіла виходити з хати.

Та Емілія запросила її на кухню, щоб нагодувати.

— А ти чого така засмучена?

— Напали на мене жінки і кажуть мені зробити...

— Ні-ні! Це — великий гріх. Дитя ще не народилося, а вони вже зазіхають на його життя. Молися, Ларисо, Бог допоможе тобі. Не слухай, що люди кажуть. А зараз поснідай, і підемо на город буряки повибираємо, — говорила заспокійливо Емілія.

Лариса відчула підтримку, повеселішала, усміхнулася і від щирого серця відповіла:

— Дуже дякую тобі, що ти мене підтримала. Знаю, що вчинила гріх перелюбу, а тепер мене ще дораджують до гріха вбивства рідної дитини, яку я вже так полюбила. Хіба вони розуміють...

Справді, Лариса опинилася у скрутному становищі. У неї вдома — безлад, батьки випивають, старша сестра вийшла заміж і не

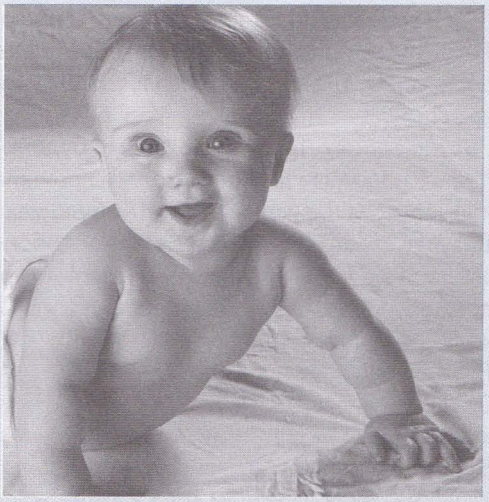

■ *згодом у Лариси народилася донечка*

навідувалася додому, молодший брат став прийомним сином у далеких родичів. Та найбільше не сприймали Лариси сусіди. Вона їм була потрібна для виконання робіт у полі чи на городі, а зараз кпили з неї в очі й за спиною.

Навесні Ларисі було особливо важко. Доводилося багато разів ночувати по різних хатах, коли удома був найгірший безлад. Напевно, вона хотіла якогось спокою і добрих слів від своїх близьких. Коли виходила від когось з хати, завжди зупинялася біля квітів і радісно говорила своїм добродіям:

— Ваші квіти — найгарніші. І де Ви їх роздобули? Яка краса!

А одного теплого липневого дня вона зайшла до Тичинських. Як кажуть люди, вона була «на днях», коли вже настав час народжувати. Мовчки стала в дверях. Емілія звернулася до неї:

— Сідай до столу, випий чаю з булочкою, а потім зайдемо до акушерки Галини. Вона сьогодні вдома.

Лариса завжди слухалася Емілії, і коли вони йшли до Галини, то вона зустріла їх на дорозі. Після короткої розмови, Галина запропонувала:

— Я саме йду до лікарні, а ти ходи зі мною. Тобі обов'язково потрібне лікарське обстеження. Тільки йдемо поволі, тобі спішити не слід.

А наступного дня у пологовому будинку Лариса народила дівчинку. Пологи пройшли нормально, а Ларисиній радості не було меж. Дивувалися медсестри і говорили між собою, що вона є ненормальною. Ставилися до неї досить суворо. Коли інших матерів відвідували чоловіки, родичі, близькі і знайомі, то до Лариси прийшла декілька разів Емілія і сестра Світлана. Незважаючи на таке відчуження, вона рада була своїй дитині, яку назвала Вікторією. Їй не було куди йти. Удома ніхто на неї не чекав, і сусідам вона з дитиною не була потрібна, так що довелося перебувати у лікарні майже місяць. Це створило деякі проблеми для лікарів, і вони, разом з адміністрацією, вирішили позбавити Ларису материнських прав, а дитину віддати у будинок маляти. Про це вона нічого не знала. Одного дня їй сказали:

— Ти йди додому, а дитя нехай залишається у лікарні.

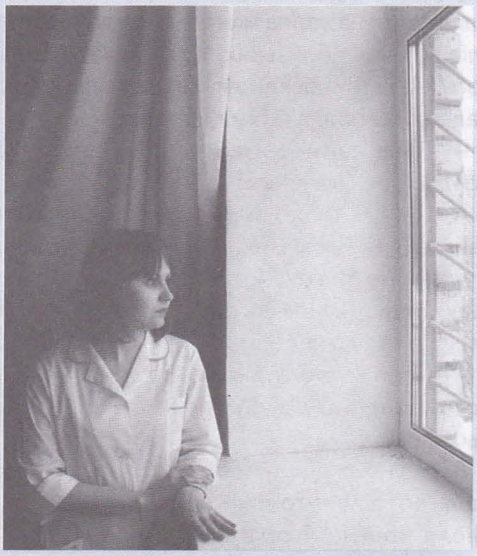

■ *лікарі не мали відповідей на питання жінки...*

Лариса, нічого не розуміючи, погодилася. Вона взяла свої речі, підійшла до своєї дитинки, перехрестила її, поцілувавши, і покинула палату. Під вечір вона прийшла додому. Прийшовши, сказала батькам, що дитина перебуває на лікуванні у лікарні.

Наступного дня Лариса знову прийшла у лікарню, але дитинки в палаті вже не було, а лікарі пояснили, що маля у Вінниці, і просили, щоби вона не переймалася.

Цілковито не розуміючи, про що мова, вона одразу перепитала:

— Що болить у дитинки? Яка це хвороба? Де її шукати? Коли повернете мені доню?

Запитань було багато, та відповідей медики не дали. Вони її заспокоювали, кажучи:

— Іди собі додому. Дитина твоя не пропаде.

Лариса розплакалася, постояла деякий час у коридорі й у розпачі повернулася додому. Не можна описати терпінь і страждань матері тієї миті. Адже вона так любила і раділа своїй дитині. «Журба жінці, коли вона народжує, бо година її вибила. А вродить дитятко — з радощів, що людина на світ народилася, вже й пам'яті про болі нема!» (Ів. 16,21).

Народження дитини — це одне з терпінь, які Бог дає матері. Саме в цих терпіннях бачимо щось більше. Це є внутрішня єдність Бога, матері й дитини. Стогін матері, плач дитини і допомога інших в особливий спосіб єднаються в Божій любові. Ось бачимо, як маленька дитинка тулиться до грудей матері, а мати радіє найбільшим у світі щастям. Люди, позбавлені цього щастя завжди мріють про нього.

У Лариси ще до народження дитини були постійні стреси, але після того, як у неї забрали дитину, стало ще важче. Крім цього, батьки надалі не полишали вживати алкоголь. Усе це відбилося на її подальшому житті. Щоби не дратувати її, ніхто не нагадував їй про дитину, про яку вона мовчала, хоч її біль у душі не вщухав.

Через рік, взимку, будучи п'яною, замерзла на сорок п'ятому році життя мати Лариси. Її

знайшли в заметі недалеко від дому. Батько, довідавшись про це, наклав на себе руки. Молодший брат оженився, а два інші знайшли своє місце в інших сім'ях. Лариса залишилася самотньою в батьківській хаті, яка розвалювалась.

Жінка не мала де жити, тож ходила поміж людьми, аж поки не віддали її у дім неповносправних у місті Вороновиця. На літо приїжджала до Бару, до своїх колишніх сусідів. Пізніше вона не хотіла їхати у дім для неповносправних, ходила на базар і допомагала торговцям носити товари. Їй дякували за працю і навіть пригощали горілкою, чи вином.

■ *костел у м. Бар (Вінницька обл.)*

Після освячення греко-католицького храму у місті Бар, Лариса часто приходила на Службу Божу. Можна було побачити, як взимку вранці, нікого не питаючи, вимітала сніг зі сходів, а також підмітала тротуар біля церкви. Я ніколи не бачив її сумною. Коли наприкінці Служби Божої я благословив вірних, вона махала правою рукою над головою, приймаючи це благословення, як поздоровлення. Будучи голодною, вона ніколи ні в кого не просила грошей. Після Служби Божої я підходив до Лариси і давав їй гроші на хліб.

— Ні-ні, не треба цього. Я прийшла до Вас молитися Богові.

Але, коли вона взяла гроші, то сердечно дякувала, промовляючи:

— Буду молитися Богові, щоби Ви були здорові. Мені тут, у церкві, на серці так легко. Дуже Вам дякую!

Через деякий час я зустрівся з нею, вже тяжко хворою, у лікарні. Вона хотіла сповідатися. Незважаючи на важку смертельну хворобу, раділа, що до неї прийшов священик. Сповідь, Причастя і Оливопомазання були для неї найкращим ліком. Ноги попухли так, що не могла встати. Її ніхто не відвідував, а лікарі також не хотіли тримати жінку в лікарні, оскільки лікування не давало бажаних результатів. На другу неділю у лікарні вона з вдячністю говорила:

— Ви мене тут відвідали, а до мене ніхто більше не приходить, та Бог, як Ви казали, про мене пам'ятає. О, який Ти добрий, Ісусе.

Лікарі, не бачачи сенсу лікувати її, виписали Ларису з лікарні. Сестра відвезла її до Вороновиці, де вона й перебувала. Там невдовзі померла. Поховали її на загальному цвинтарі.

***

Вікторію, дочку Лариси, з дитячого будинку удочерили мешканці Крижополя. Прийомна мати, будучи вчителькою хімії, познайомилася з сектантами — Адвентистами сьомого дня і вступила у цю релігійну громаду. Змалку вона водила Вікторію на зібрання. Прийомний батько Сергій був проти цього, і вони розлучилися. Мати забрала з собою Вікторію і виїхала на батьківщину, у Росію, у Ставропольський край, не припиняючи відвідувати зібрання Адвентистів сьомого дня.

Коли Вікторія навчалася у старших класах, їй не подобалися деякі елементи Богослужінь у Адвентистів. Прийомну матір це дратувало. А одного разу Вікторія рішуче промовила:

— Я не хочу йти на зібрання. Там у них багато примітивного. Вони проповідують Святе Письмо, а самі за ним не живуть. І, взагалі, я бачу у них багато чогось дивного, що не відповідає нормам життя.

Така відповідь Вікторії була несподіванкою для матері. Виявивши своє незадоволення, вона почала дорікати Вікторії і говорити щось незрозуміле, а наступного дня сказала їй:

— А ти знаєш, що ти не є моєю дочкою. Я ж тебе прийняла за свою і удочерила, а ти мені такі коники викидаєш. Я можу з тобою розпрощатися назавжди.

— Тоді я із задоволенням поїду в Крижопіль до свого батька, — відповіла рішуче Вікторія, не розуміючи, що говорить їй мама.

Тільки після того, як жінка докладно розповіла, як удочерила маленьку дитинку у Вінниці, від якої відмовилася рідна мати, перед тим назвавши її Вікторією, вона почала плакати. Для неї це було, наче грім із ясного неба. Вікторія боляче переживала цю новину. Тепер як ніколи їй хотілося знати, хто її рідна мати. Чому так сталося, що від неї відмовилися? Чому так довго від неї все це приховували? Та відповіді не було.

Вікторія, успішно закінчивши середню школу, поїхала до свого прийомного батька в Крижопіль, що на Вінниччині. Він порадив їй поступати на навчання у Петербурзі, бо там проживала його сестра, в якої вона могла б проживати на квартирі. Вікторія вступила у Будівельний інститут, але увесь час думала, як віднайти свою матір, знаючи, що вона проживає у місті Бар. Після другого курсу, під час канікул, вона приїхала до Бара, щоби відшукати свою матір. Дівчина знала лише прізвище жінки, яка її народила.

Найперше Вікторія зайшла на пошту, де працювала одна жінка, яка знала Ларису. Вона відразу відповіла:

— Твоя мама померла, але живе її сестра, адреси якої я, на жаль, не знаю. Тож зайди у паспортний стіл.

Потому на пошту зайшла Емілія Тичинська, якій розповіли, що приїхала дівчинка з Петербурга і розшукує Ларису. Емілія віднайшла-таки Вікторію у паспортному столі, разом вони пішли на квартиру до її тітки Світлани. І вже наступного дня Вікторія з тіткою поїхали у Вороновицю, де на цвинтарі віднайшли могилу Лариси. Вона заросла травою і бур'янами, і лише невеликий хрест із табличкою нагадував, що там хтось похований. Із дат народження і смерті Вікторії стало відомо, що її мати прожила лише 39 років.

З очей Вікторії потекли сльози, вона впала на могилу та почала ридати:

— Мамо, моя матусю, дякую тобі, що ти дала мені життя. Я тебе люблю, мамо, такою, якою ти була. Дякую тобі за твою відвагу, що ти привела мене на світ, і заради мене так багато вистраждала. Мамусю, ти у мене — одна, і я тебе відвідала... Пробач мені, що я про тебе нічого не знала. Я буду тебе пам'ятати.

На цвинтарі теж був директор будинку неповносправних, який також утирав свої очі від сліз. Саме він вказав, де знаходиться могила.

Вікторія знову приїхала у Бар і зайшла разом з тіткою на подвір'я, де колись проживали Лариса та її батьки. На цій території звели дім інші люди, які вирішили, що прийшли власники шукати своєї спадщини, тому до Вікторії поставилися холодно, з деякою настороженістю. Тоді вони прийшли до Емілії, яка дуже гарно їх прийняла. І найперше запитала у Вікторії:

— А ти хрещена?

— Ні! — відповіла Вікторія, — я була в секті, прийомна мама водила мене туди, але мене там ще не охрестили. До якої церкви ходила моя справжня мати? — запитала дівчина.

— Твоя мати — католичка, охрещена в костелі, але останнім часом вона ходила до

греко-католицької церкви, до о. Мелетія, — пояснила Емілія.

— І я там буду приймати Хрещення, а Ви будете моєю хресною мамою. Тільки це буде наступних літніх канікул, бо я вже завтра від'їжджаю на навчання. Крім цього, я працюю у фірмі.

Через рік Вікторія знову приїхала до Бара. Про це довідалася Емілія і мала з нею телефонну розмову. Та, на жаль, Вікторія відмовилася прийняти св. Тайну Хрещення. Це засмутило Емілію, і вона того вечора молилася у цьому наміренні. А наступного дня, у неділю ввечері, вони зайшли до греко-католицького храму. Після короткої розмови я сказав до дівчини:

— Ось місце, де завжди сиділа твоя мати на Службі Божій.

Вікторія подивилася на цю лавочку, промовчала хвилинку й почала розпитувати, як відбувається св. Тайна Хрещення. Це була перша катехизація. Вона знала Святе Письмо, і мені було легко розмовляти з нею. Я їй пояснював науку Церкви. Кожне слово сприймала з розумінням Божої правди. Часу залишалося декілька днів. Навіть в день Хрещення я провів катехизацію з історії Церкви.

■ *Наступного дня вони зайшли до храму*

Тайна Хрещення відбувалася разом із Службою Божою. Хресними батьками були Емілія Тичинська і Микола Заторський, яких похресниця вибрала собі сама. По Хрещенні дівчину охопила невимовна радість. Вона промовила:

— Коли Ви, отче, показали мені місце, де сиділа моя мати, то мені спало на думку, що не поїду звідси, поки не прийму Тайни Хрещення. Я відчула, що моя мати випрошує у Бога цю ласку для мене. Я сьогодні як ніколи щаслива, бо відчуваю велику любов Ісуса до мене. І вам усім дякую від щирого серця.

Хресна мати подарувала Вікторії ікону Божої Матері, а я від себе подарував вервичку і деякі книжечки, серед яких «Фатіма» російською мовою.

— Я буду тепер кожної неділі відвідувати Божий храм, — запевнила Вікторія. А до вас приїжджатиму, як до своїх найдорожчих друзів.

— І для мене цей день є найщасливішим цього року, — відповіла хресна мати Емілія.

Наступного дня Вікторія прийшла до церкви вранці, і я ще мав довгу розмову з нею, а на прощання вона сказала:

— Цієї неділі я буду дякувати Богові вже у петербурзькому католицькому храмі, а до Бару приїжджатиму не тільки вгості, але й до вашої церкви, щоби помолитися Богові за свій рід, і за всіх християн, і за тих, хто ще не знає Христа.

Через тиждень Вікторія з Петербурга говорила по телефону:

— У неділю я була у храмі. Мені було так легко на душі, коли я разом з усіма прийняла св. Причастя. Це було таке щастя, що не можна передати словами. Коли я приїхала сюди з Бара, то у своєму щоденнику записала, що день, коли я прийняла св. Тайну Хрещення, був для мене найщасливішим.

РІЗДВЯНА НІЧ

о. Григорій ПОВОРОЗНИК
м. Борислав

В святу різдвяну тиху ніч
По всіх церквах у дзвони задзвонили,
Неначе Ангели з небес,
Усіх на хвалу Божу запросили.

І кожен йде, спішить у храм,
Щоб разом Богу помолитись,
Та перед яслами, малим Дитям
Безсмертну душу Богові відкрити.

Як заспівали люди: «З нами Бог...»,
Душа від радості аж стрепенулась,
Знов Еммануїл вкотре до нас прийшов,
Бо Слово, ставши тілом, від Бога народилось.

Ми славимо Христа за те, що став одним із нас,
Це Бог навідався до люду свого,
І небо прихилилось до землі,
Щоб кожен з нас з'єднався з Богом.

Таку можливість кожному Всевишній дав —
Нам бути досконалими, святими,
При хрещенні всі зодягнулися в Христа,
Такими чистими й невинними щоб залишились.

В цей час святий ми залишаємо земне,
І кожен радо Бога прославляє,
І хори ангельські, що сходять із небес,
«Слава во-вишніх Богові» — співають.

За це ми всі, як східні мудреці-царі,
Поклін рожденному Ісусові віддаймо,
Та щире, чисте серце в дар Йому несім,
І завжди Бога у Дитині прославляймо.

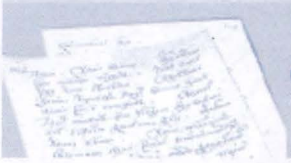

З редакційної пошти

На сторінках часопису «Місіонар» хочу висловити безмежну подяку Господу Богу, Матері Божій, св. Юді-Тадею за вислухані молитви нашої сім'ї.

У будь-якій потребі ми звертаємося з своїми молитвами до св. Юди-Тадея і кожного разу переконуємося, що наші молитви вислухані.

Леся Мединська,
м. Золочів

На сторінках часопису «Місіонар» складаю велику щиру подяку нашому небесному Отцю, Матері Божій, св. Юді-Тадею, всім святим за велику ласку. Завдяки їхньому милосердю ми вже повернулися з лікарні додому (чоловік був важкохворий).

Виконую свою обітницю, написавши у Ваш журнал подяку.

Люди, моліться щиро до Бога і отримаєте ласку Божу. Я у цьому переконана.

Кільницька Г.,
м. Новий Розділ

Через часопис «Місіонар» складаю щиру подяку Господу Богу, Матері Божій, св. апостолу Юді-Тадею, св. Йосифові, дорогому Ангелові-Охоронцю і всім святим за вислухані молитви, зіслані ласки та допомогу у важких життєвих обставинах.

Надія Бадаш
м. Львів

Складаю подяку Господу нашому Ісусу Христу, Страждальній Матері Божій, св. апостолу Юді-Тадею, св. Шарбелю, св. священомученику Кипріяну і мученицi Юстині, св. отцю Піо за вислухані молитви і отримані ласки.

Тетяна Форманюк, м. Жовква

Хочу подякувати за отриману через отця Піо ласку. Я молилася дев'ятницю до нього і вервичку протягом 9 днів і випрохала собі одну ласку. У мене все вийшло на добре.

Моліться всі до отця Піо. Через його заступництво можна випрохати багато ласк.

Олена
с. Мшана

На сторінках Вашого часопису висловлюю щиру подяку Господу Богу, Матері Божій,св. монаху Шарбелю, прп. Параскеві за допомогу у моєму житті, навчанні і праці. А найбільше дякую блаженному Миколаю Чарнецькому.

Юрій Лацуга
с. Деревляни

Дорога редакціє часопису «Місіонар»!

Висловлюю Вам щирі слова подяки за Вашу працю. Дякую святому Юді-Тадею за вислухані молитви. Я молилася за одну особу, яка шукала роботу. Дякую святому за успішний пошук праці.

Уляна
м. Тернопіль

Складаю щиру подяку часопису «Місіонар» св. апостолу Юді-Тадею за його заступництво і допомогу. Хочу подякувати йому за те, що він вислухав мою молитву і здійснив моє прохання.

Андрій
м. Львівська обл.

Через часопис «Місіонар» складаю щиру подяку за отримані Божі ласки та заступництво Матері Божої.

Микола
Львівська обл.

КРОСВОРД «ЯЛИНКА»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

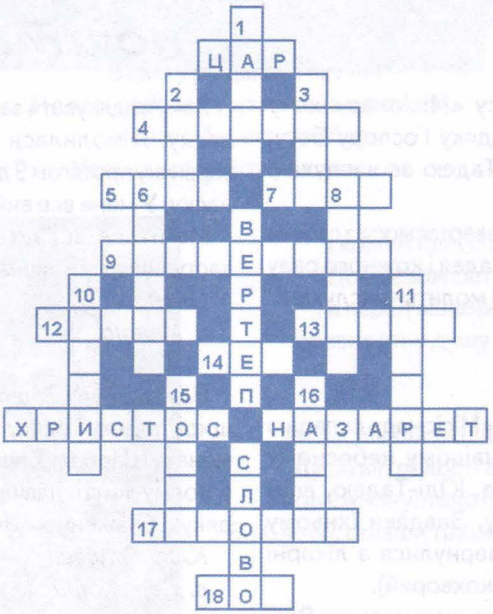

(Три крапки замініть словом із колядок)

По горизонталі: 4. Різдвяне ... . 5. ... в покорі входить у воду на очах усього народу, небеса схилились додолу: Дух Святий з'явивсь, як голуб, над Христом (з пісні «На Йордані»). 7. В шопі знаходять Боже Дитя, бідне, покірне, мов би ... . 9. Ангел пастирям мовив: Христос ся вам народив, в Вифлеємі місточку убогім і в роді Давидовім з Пречистой Марії, о дивноє Рождество, великоє ... 12. І ти, Вифлеєме, земле Юди, нічим не менша між містами Юди, бо з тебе вийде вождь, що буде пасти мій ... Ізраїля (зі Святого Письма). 13. Про Різдво Христове ... сповіщав, радісну та нову пісню заспівав: Всі люди радійте тиху радість сійте в день Різдва святий. 14. Складова куті. 17. Де предвічний спочиває ... . 18. ... ся рождає, кожен може знати, Сина привела на світ Божа Мати, Пречиста Діва Дитятко леліє, на світ народилась Спасіння надія, Христос ся рождає! (Віншування).

По вертикалі: 1. Для Ісуса ставлять щиро ..., золото і миро. 2. Йордан-... спокійні води і береги в очереті, тут Дух Святий на Сина сходив, співали Ангели святі. 3. Впав різдвяний тихий ..., вийшли люди на поріг, коляда дзвінка рушає — Божа радість промовляє (з вірша о. Василя Мендруня, ЧСВВ) 6. Проповідник волі Божої, апостол. 8. Веселий день, весела ..., народився Ісус Христос — маленька дитина, в яслах повитий, снігом прикритий, просимо дарів для Божої хвали Христос ся рождає! (Віншування). 10. ... убогий несе, що може, щоб обдарити Дитятко Боже. 11. «Свята ...» — збірка колядок Марти Лозинської і Терези Угрин. 15. Спи, Ісусе милий, набирайся сили, щоб здолати все люте зло, як Ти будеш спати, в кожній нашій хаті запанує мир і ... . 16. Вітаю Вас нині усі добрі люди, нехай Божа ... з Вами буде кожної днини, кожної години хай Вас Бог благословить, а біда загине, хай горя і лиха не буде між Вами, щоби в згоді жили сестри між братами, до кращої долі хай Вас Бог благословляє, веселих свят Вам різдвяних — Христос ся рождає! (Віншування).

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «ЩАСЛИВОГО ВСІМ ДНЯ», ЗА ГРУДЕНЬ 2008 Р.:

По горизонталі: 3.Подорож. 6.Покора. 7.Покута. 10.Закон. 11.Запах. 14.Отець. 15.Зерно. 18.Знання. 19.Дитина. 20.Чеснота.

По вертикалі: 1.Добро. 2.Голос. 4.Ворог. 5.Страх. 8.Радість. 9.Бажання. 12.Сцена. 13.Весна. 16.Ангел. 17.Життя.

НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ

Підготувала Наталія ЛЕХ

ДВІ СЛОВІ

Слава Ісусу Христу!
Христос народився!

Мій любий друже! Зимові канікули, напевно, тебе вже полонили: пізно прокидаєшся, пізно лягаєш спати, прогулянки на свіжому повітрі з друзями, перебування у рідному селі в улюбленої бабусі. Який це прекрасний час!!!

Ти пам'ятаєш, яку особливу подію переживаємо у січні? Думаю, ти здогадався, що я маю на увазі Різдво. Запах сіна, смачна кутя, запашний калачик, весела колядка. Та, думаю, ти погодишся, що на цьому Різдво не закінчується. Воно цим навіть не розпочинається.

Все почалося понад 2000 років тому. З маленького слова Пречистої Діви, яка погодилася стати матір'ю нашого Бога. Бог міг би і не питати Марії, але цим запитанням Він підтверджує, що людина

■ *народження Ісусика*

■ *Біблія говорить нам про подію Різдва Ісуса*

свобідна, і що історія людства — це історія співпраці людини з Богом. Ісус — маленьке Дитятко приходить у цей грішний світ, який від початку його не приймає, але якого приймає Він у людській природі.

Біблія говорить нам про цю подію, що Бог з великої любові до світу віддає свого Єдинородного Сина. А Ісус з великої любові виконує волю Свого Батька. Тому в цей день, 7 січня, ми маємо застановитися на цій знаменній події, яка трапилася у певний момент історії. Але вона не повинна залишитися просто історією. Христос також воскрес. Ця подія повинна воскресати у нашій душі щороку чи то пак щодня, пробуджуючи любов до Ісуса, смирення та покору до волі Божої.

Ми співаємо колядки, які пригадують нам моменти Різдва, — це також своєрідна молитва, хвала Богові. Тому у святкові дні не забуваймо подякувати Богові за Його любов та щоденні дари.

Проведіть ці дні особливо — з Божим Дитятком. Приєднайтеся до волхвів, принесіть Ісусові особливі дари, які є у Ваших серденьках.

Гарного Вам Різдва, друзі!

ДЕВ'ЯТА ЗАПОВІДЬ БОЖА
«Не пожадай жінки ближнього твого»

Шоста Заповідь, про яку ми вже говорили, а також дев'ята, яку розглядатимемо зараз, стоять на захисті подружжя. Пригадую, що Бог підніс подружжя до Тайни, а сім'я є прообразом Пресвятої Трійці, в якій виявляється правдива любов. Тому Бог хоче оберегти подружжя. Він також добре знає слабкість людини, яка міряє земними мірками, яка бачить любов Божу в земних речах.

Коли Бог давав Мойсеєві Заповіді, люди ще не знали про винагороду після смерті. Винагороди вони чекали у цьому житті. Любов Божа покоїлася на тому, хто був багатим та мав авторитет. При цьому знаємо численні відступи обраного народу від Закону Божого. Отже, дочасне мислення та часте відступництво спонукало Бога поставити на сторожі подружжя аж дві Заповіді. Така подвійність також свідчить про важливість цього для Бога і для спасіння людини.

Хоч Заповідь застерігає чоловіків, але це не означає, що вона не стосується і жінок. Від гріха не застережений ніхто.

У чому її суть?

Коли двоє людей вирішують поєднати свої долі, вони мають бути свідомі, що цей вибір на все життя. Шлюб не є угодою на певний період, до певного моменту, до прикладу, до перших сварок, труднощів чи до того, поки не зустрінеш когось кращого. Якщо чоловік бачить дружину-красуню свого друга, у нього можуть закрастися різні думки: як гарно було б і собі мати таку жінку; а що, коли б вона одружилася зі мною; мій друг її недостойний — я був би набагато кращим чоловіком для неї та інші. Подібні думки можуть виникати і в жінки. А від думки так близько до слова, а від слова так близько до діла.

Про це добре знає Господь, тому попереджає людину про такі бажання, і говорить про те, що вони гріховні.

Переважно такі думки призводять до розлучень, які сучасна людина вважає виходом із ситуації. Але де гарантія, що ситуація не повториться?!

Можливо причина тут не в дружині чи чоловікові, а в нас? Дев'ятою заповіддю Бог також змушує нас задуматися над своїм ставленням до життєвих спокус та випробувань. Чи повністю ми Йому довіримося? Чи не розраховуватимемо ми лише на власні сили? Чи правдивою є наша любов? Чи зможемо ми виконати свою обіцянку перед іншою людиною?

Вона також оберігає і третю сторону — дітей, перед якими батьки мають відповідальність. Сім'я повноцінна, тільки коли є діти. Любов до себе є неповноцінною, любов до іншого — недосконалою, любов батька, матері та дитини — це любов Отця, Сина та Духа Святого, яка не замикається на комусь одному, а відкрита до любові інших та інших до себе. Це важко пояснити, але це легко відчути.

Вам, дітки, зараз легко виконувати цю Заповідь, але, можливо, ви вже стикалися з такими ситуаціями чи бачили їх. Важливо у моменти, коли бачимо сім'ю, де немає когось із членів, де хтось покинув цю сім'ю, підтримати одних та не засуджувати інших. Пам'ятаймо, що кожен має свою стежку до Бога і що «не судіть — і вас не судитимуть». А для себе, в майбутньому, пам'ятати до чого приводить порушення цієї Заповіді.

СУД НАД РЕЧЕННЯМ

Наталя ШЕПТИЦЬКА

Друже, хочу розповісти тобі одну історію, яка трапилася нещодавно. Можливо, спочатку тобі важко буде зорієнтуватися, про що вона, але прочитай її до кінця і тоді ти все зрозумієш. Якщо вона тобі не сподобається, то напиши чим саме та що ти змінив би. Якщо ж сподобається, то також напиши, чи хотів би ти ще щось таке прочитати.

Дійові особи: журналіст, філолог, дух речення.

Редакція пересічного ЗМІ. Перед дванадцятою ночі. За столом сидять журналіст і філолог. Між ними зав'язується суперечка. Дух речення підступає все ближче і ближче, щоби краще розчути, що про нього говорять.

— Ну, що це за речення! Його неодмінно треба переписати! Це неподобство! — в істериці вигукує філолог.

— Та чим воно тобі не вгодило!? Речення як речення! Просте, односкладне, — виправдовується журналіст.

— Вічно ти зі своїми простими та односкладними! Ти не можеш писати нормально? А де аналітика, про яку ти вічно мені торочиш, з великими складними реченнями, над якими повинні застановлятися читачі? З такими ніякої мороки — де що треба, те доставляємо! — все більше обурюється філолог.

— І справді, що я їм завинило? Простеньке, маленьке, безневинне... якби я тільки знало, що серед цих професіоналів

здійметься така буча... Та що вдієш... — сумно констатувало речення.

— Ну, прикрасьмо його якось — запропонував філолог, — щоб воно таким бідним не було. Додамо якихось епітетів, зворотів. А то навіть розділового знака нема де поставити!

— Та навіщо тобі той розділовий знак?

— Ну..., бо не дивиться воно гарно.

— Як-то не дивиться? На кого то воно не дивиться? На мене, наприклад, воно ще й як дивиться!

— Та не дивиться!

— Та дивиться! Придивися краще, — воно навіть моргає тобі! Мовляв, подивися на мене, — я ж таке красиве. І чого ти до нього причепився?

— І справді, чого вони до мене причепилися? Навіщо мене розділові знаки? Навіщо епітети чи звороти? — спантеличено думало собі речення.

— Воно не має естетичного вигляду, — стверджував філолог.

— Зате має глибокий зміст!

— Який там зміст? Воно заяложене та застаріле, як бойків світ!

— Воно таїть в собі те, чим живуть люди, чого їм зараз бракує. Вони ж, як ти, просто його використовують і не розуміють його краси. А вона ж у його простоті! Вони намагаються щоразу щось до нього пришпаньдьорити, але ще не вигадали нічого розумнішого. Люди намагаються його раціоналізувати, піддати сумніву, перекрутити. Але воно, нещасне, досі терпить ці тортури і покручі, залишаючись найпрекраснішими у світі. Воно здатне перевернути світ з голови на ноги, якщо його частіше використовувати.

— То поставмо у кінці знак оклику, щоби підкреслити його значущість! — раптом виникла геніальна думка в голові філолога.

— А ти таки невиправний зі своїми розділовими знаками, але **я** все одно **тебе люблю.**

Сакраментальні слова людства було сказано. Дух речення осів у серці кожного і його простота виявилася виправданою. Обоє погодилися, що коли воно вчасно висловлене, то не потребує жодних знаків, епітетів чи зворотів. Його слід лише актуалізувати — втілити у життя.

P. S. *Чи пробував, мій друже, ти коли-небудь говорити ці слова під час сварки або людині, яку ти чомусь недолюблюєш? Спробуй це зробити подумки, про себе, щоби про це знав тільки ти та Ісус. Спробуй поділися зі мною своїми відчуттями, які прийдуть до тебе після слів «Я тебе люблю».*

З любов'ю та повагою, авторка.

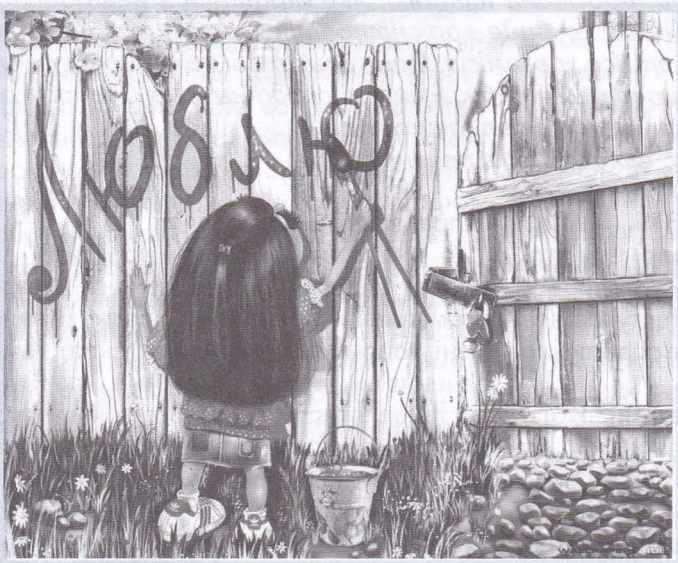

■ *головне слово...*

У НАШІЙ ПОШТІ

«Слава Ісусу Христу!

Дорога редакціє «Місіонарчика»! Вибачте, що я не писала Вам так довго листів. У червні я надіслала лист про свою прощу у Глиняни, але павучок, можливо, заховав його від Вас.

У цьому листі я хочу поділитися з Вами такими думками. Недавно ми на заняттях з катехизу роздумували про приятелів Ісуса. Я думаю, що «Місіонарчик» теж є приятелем Ісуса. Бо вчить дітей любити Господа Бога та ближнього. Навчає їх виконувати Божі Заповіді. Листи дітей свідчать про те, що вони є також приятелями Ісуса».

Іринка Паляниця

Люба Іринко, дуже рада, що ти про нас не забуваєш і твій лист до нас дійшов. Ми всією редакцією просили у Святого Миколая подарунок — листів від наших друзів. Святий і цього разу виконав наше бажання — ми отримали листа від тебе. Сподіваюся, що це означає, що ми були чемними дітьми Божими. Шкода, звичайно, що попереднього листа ми не отримали, але, сподіваюся, цей розбишака-павучок таки поверне його. А, може, йому твій лист так сподобався, що він не захоче його повертати. Ми все одно дякуємо тобі за нього.

Щодо твоїх думок у цьому листі, то впевнена, що ти також є гарним другом для Ісуса. Про це свідчить твоя активність у житті «Місіонарчика»: ти ділишся своїми думками та досвідом зі своїми ровесниками, з такими ж друзями Ісуса, як і ти, а це неабиякий внесок у Його справу.

Сподіваюся, Святий Миколай тебе щедро винагородив за твої справи для прослави Бога.

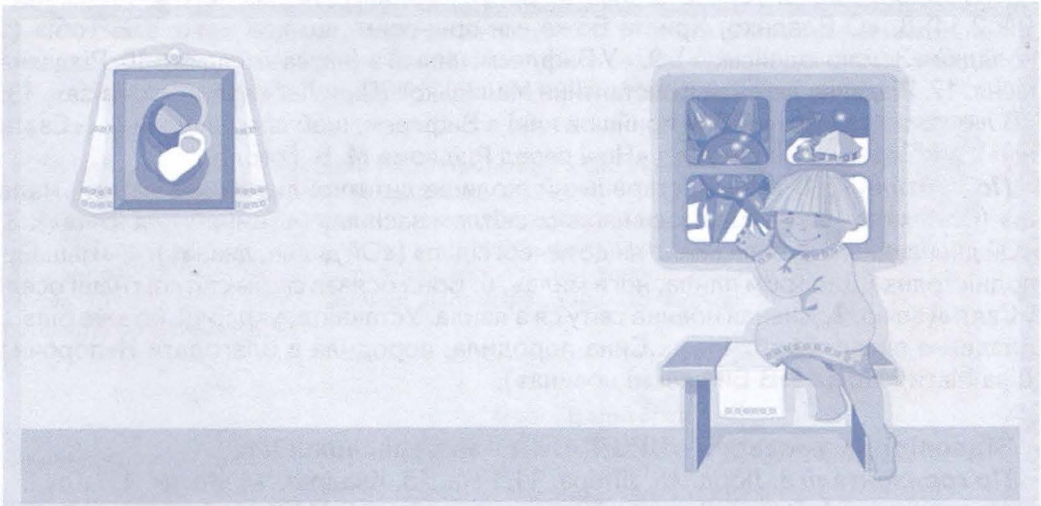

■ *В очікуванні різдвяних свят, колядників...*

ОГОЛОШЕННЯ

Увага! Нагадуємо, що до березня 2009 триває конкурс «Слово майбутнього». Ми очікуємо Ваших прозових та поетичних творів у друкованому вигляді з позначкою «На конкурс». Переможців нагородимо цінними та цікавими призами. Творчих Вам успіхів!

КРОСВОРД «РІЗДВЯНИЙ»

Подала Соломія КОРНИЧ

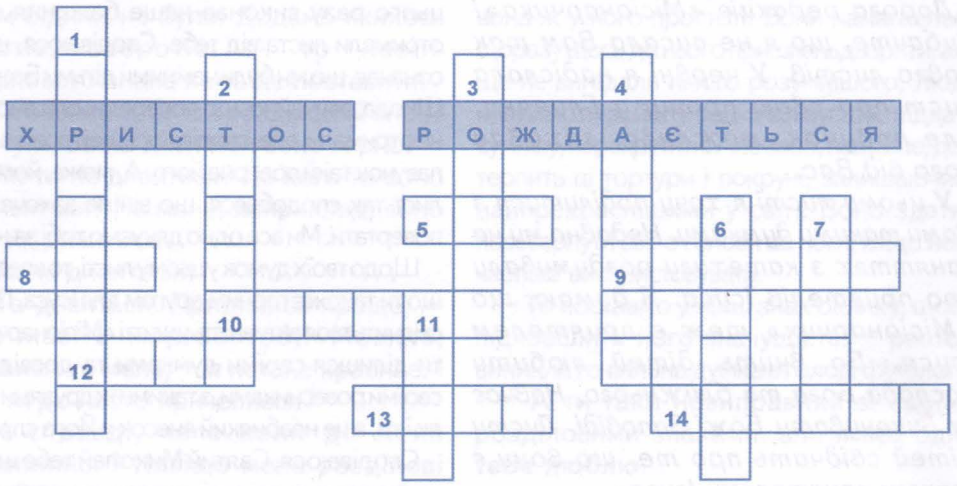

По горизонталі: 5. «Слава на висотах Богу й на землі ... людям його вподобання». (Лк.2.14) 8. «О Владико, Христе Боже, ми приносим, що хто може в ... Тобі» (з колядки «Землю юдейську»). 9. «У Вифлеємі нині ... » (назва колядки). 10. Різдвяна пісня. 12. Різдвяна легенда Константини Малицької (Віри Лебедової) «... Гаїза». 13. «В людському тілі Божий Син прийшов нині в Вифлеєм, щоб спасти цілий ... («Свята ніч»). 14. Вередлива красуня з «Ночі перед Різдвом» М. В. Гоголя.

По вертикалі: 1. «Йосип старенький колише дитятко: люляй же, люляй, мале ...» (Бог ся раждає») 2. «Щось наша ... світлом засіяла» («Темненькая нічка»). 3. «Ой дивна, дивна вкраїнська..., як до вечері сідає» («Ой дивна, дивна»). 4. «Наша...-подністрянка Дністром плила, ноги мила». 6. Вона осяває своїм світлом наші оселі у Святий вечір. 7. Дивная новина світу ся з'явила. Уставайте, українці, бо вже біла... (різдвяне віншування). 11. «...Сина породила, породила в благодати Непорочна Діва Мати Марія» («В Вифлеємі новина»).

Відповіді на кросворд «ШКІЛЬНИЙ» за вересень 2008:

По горизонталі: 8. Лорд. 10. Літера. 11. Ріка. 13. Квадрат. 14. Котик. 15. Коса.

По вертикалі: 1. Око. 2. Десна. 3. Бандура. 4. Дзвінок. 5. Материк. 6. Гопак. 7. Козак. 9. Літо. 12. Ікс.

Відповіді на кросворд «ПІЗНАВАЛЬНИЙ» за листопад 2008:

По горизонталі: 2. Бісектриса. 5. Гріх. 6. Автор. 7. Росинка. 10. Олеся. 11. Райдуга. 14. Сон. 17. Сокіл. 18. Йосафат. 19. Лелія.

По вертикалі: 1. Усмішка. 3. Театр. 4. Столиця. 8. Омела. 9. Марко. 12. Доля. 13. Гай. 14. Софія. 15. Нота. 16. Оселя.

■ НОВІ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА "МІСІОНЕР" ■

ЛИСТИ ВСЕЛЕНСЬКОГО АРХИЄРЕЯ Івана Павла II

Іван Павло II.
Апостольський лист з нагоди 1600-річчя смерти святого Василія Великого. Отців Церкви.
– Львів: Місіонер, 2008. – 32 с.

Іван Павло II. Апостольський лист. З нагоди 400-ліття Берестейської Унії.
– Львів: Місіонер, 2008. – 24с.

Іван Павло II.
Лист з нагоди тисячоріччя хрещення Київської Русі. Великий дар Хрещення.
– Львів: Місіонер, 2008. – 16 с.

Кардинал Крістоф Шенборн
Мета чи випадок?
Створення світу й еволюція з точки зору розсудливої віри.
– Львів: Місіонер, 2008. – 160 с.

Як виник світ? Словом Божим чи випадково? Біблія не описує нам, як Господь створив цей світ, як підтримує і провадить його. Але вона з абсолютною певністю, певніше за всі природознавчі теорії, твердить нам, що все створене Його Словом, Христом і для Христа. Його Святий Дух, Який вже на початку ширяв над водами, є тією Любов'ю, що пронизує усе створене і дає йому сенс та ціль. З цим переконанням варто жити, а також і вмирати. Бо що ж би це була за еволюція, якби її останньою ціллю не було воскресіння і вічне життя?!

Заповіді Божі і церковні. Радіопроповіді з Ватикану
– Львів: Місіонер, 2008. – 232 с.

Книга доповнює серію недільних радіопроповідей Ватиканського радіо. Загалом уміщено 50 повчань про десять заповідей Божих та шість заповідей Церковних. Збірка радіопроповідей уперше вийшла друком 1976 року в Римі. Видання допоможе усім, хто вивчає та проповідує слово Боже.

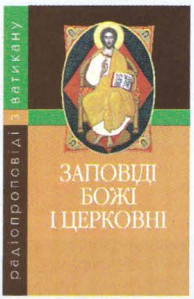

Марія Вальторта
Богочоловік: Життя і страсті Господа нашого Ісуса Христа (9 том).
– Львів: Місіонер, 2008. – 484 с.

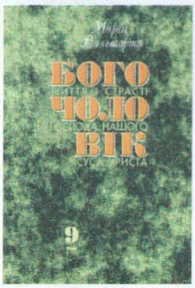

У багатотомному виданні містичних видінь італійки-християнки Марії Вальторти "Богочоловік" детально відображено життя Ісуса Христа, Його Матері, апостолів, учнів та учениць. У дев'ятому томі йдеться про третій рік прилюдного життя Ісуса. Христос продовжує завойовувати душі й серця людей, сміливо протистоїть фарисеям, навертає невірних, зцілює хворих, навчає спраглих Божого слова. У книзі показане остаточне падіння Юди Іскаріота – незважаючи на всі зусилля Ісуса вберегти учня від фатального кроку, Юда вже ступив на шлях зради, хоча лицемірно це маскує. Ісус знову відвідує місцевості, де побував і проповідував раніше. Марія Вальторта описує яскраві моменти з життя Ісуса Христа, що робить книгу доступною для широкого кола читачів.

З питань придбання літератури звертатися за адресою: вул. Б. Хмельницького, 40 м. Львів 79019

ЛЮРД

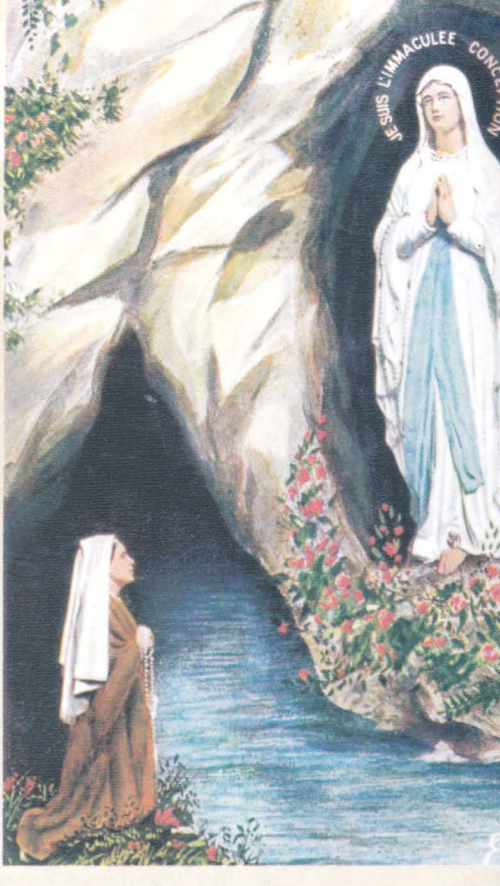

16 ЛЮТОГО – 27 ЛЮТОГО 2009 р.Б.

16.02 - Виїзд зі Львова.
17.02 - Приїзд до Відня. Поселення в готель. Вільний час.
18.02 - Відень; Служба Божа в українській церкві святої Варвари. Оглядово-пішохідна екскурсія: Імператорський Відень з Шьонбруном». Виїзд до Мілана.
19.02 - Приїзд до Мілана. Поселення в готель. Відпочинок.
20.02 - Служба Божа в Соборі. Екскурсійна програма по Мілані. Виїзд до Люрду.
21.02 - Приїзд до Люрду. Поселення в готель. Відпочинок. Вечеря.
22.02 - Служба Божа у Базиліці. Відвідини святої Гроти Массабель — місце об'явлення Матері Божої.
В цих святих місцях можливість купелі у святій воді. Вечеря.
23.02 - Виїзд до Парижа. Поселення в готель. Нічліг.
24.02 - Екскурсійна програма по Парижу. Вільний час. Ввечері виїзд до Праги.
25.02 - Приїзд до Праги. Поселення в готель. Вільний час. Ввечері прогулянка з вечерею на кораблику по Влтаві.
26.02 - Екскурсія по Старій частині Праги. Вільний час. Ввечері виїзд до Львова.
27.02 - Приїзд до Львова.

Здача документів до 30 січня 2009 року

Довідкова інформація за телефоном: 8 (050) 43-66-303
За адресою: вул. Б. Хмельницького, 36 редакція часопису „МІСІОНАР"

У вартість входить: Проїзд по маршруту, проживання з сніданками, вечерями, візо підтримка, медичне страхування.

У вартість не входить: проїзд у громадському транспорті.

Потрібно мати: молитовник, вервичку або чотки, свічку, під час прощі кожний прочан